Posamezna številka Din 1. Poštnina v gotovini.

Št. 127. V Ljubljani, v petek 30. maja 1924. Leto I.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Neodvisen političen list.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Naš parlamentarizem.

Kadar se v pridobitnem življenju kakšna metoda več ne obnese, se zameni za drugo, kadar pade strojevo delovanje pod donosnostno razino, se izloči. To je v gospodarskem naprezanju najsamoumljivejša stvar. Le v politiki se tega ne razume samo po sebi. Tu se prečakajo zastarele metode cela stoletja. Človek bi rekel, da velja v politiki dozdevno nasprotna maksima: Čim manjšo korist za čim največje napore.

Vsaj takšen je vtis, motrimo li nerodno delovanje velikanskih aparatov-parlamentov, ki naj nasprotujoče si smernice narodove volje zmeljejo v homogeno maso dobi primerne zakonodaje. Z neznanskim ropotom in hruščem se vrte legislativna kolesa, transmisije so vsak hip pretrgane in nikdar ne veš, ne zastane li radi skritih notranjih hib obrat ravno v najneprimernejšem času.

To poslednje je na tem, da postane pri nas nekakšno nepisano ustavno pravilo. Od srede do 20. oktobra je osebje naše zakonodaje letos šteti k nezaposlenim, kakor nalašč v dobi, ko je demokratični del Evrope vajen gledati najintenzivnejše poslovanje v preoblikovanju dejanskih ali zaželjenih razmer v pravne oblike. In po 20. oktobru? Pri sedanjem stanju stvari na vsem političnem obzorju ni zagledati ni ene garancije, da se stvari korenito izpremene.

Pravijo, da so zakrivili te žalostne prilike razni izmi. Klerikalizem, avtonomizem, centralizem, korupcijonizem, protekcijonizem, nepotizem, abstentizem, porodici-zem, itd. vse te pošasti mrgolijo dnevno po časniških kolonah, tako da bralec zares ne more uganiti, kteri je najprej treba odsekati glavo. Iz izmov se fabricirajo razne politične enačbe, se voha po skritih neznankah, se predejo razni sistemi političnih nezmislov, našemljeni z zgodov. in deduktivnimi priveski in okraski, ki se potem prodajajo za polit. modrost.

Mislimo, da so vsi ti našteti in nenašteti sorodni izmi že od pamtiveka si vedno enake gonilne sile vse in vsake politične borbe, da je odvišno, jim pripisovati vso odgovornost za slabo delovanje našega parlamentarizma. Mislimo tudi, da se potroši zastonj zelo veliko naših energij v dnevnih donkišotskih juriših na te vetrne mline, ki so koncem koncev vendar le bolj stafaža za čisto druge in bolj realne stvari.

Pravi vzrok nizke naše parlamentarne rentabilitete je najbrž čisto preprosto, enostavno dejstvo, ki ga pa ne vidimo, ker je preblizu našim očem. Zakonodajno delo, parlamentarno udejstvovanje v splošnem, je kljub svoji idealni zasnovi in idealnim nalogam vendarle posel, je spretnost in umetnost, kakor sleherna druga. Ako zares noben mojster ne pade z nebes, se je najbrž tudi parlamentarizmu treba še le priučiti. Kakor narodu kot celoti, tako posamezniku, in poslancu še trikrat posebej. V političnem življenju odloča sicer še marsikaj, kar ni v narodovi in ne v posameznikovi volji, vseeno pa mora redno uspevanje polit. udejstvovanja v demokratični državi biti odvisno od izvestne vsote spretnosti, znanja-poznanja, privajenosti, naravne dovzetnosti, moraličnega in polit. takta, previdnosti in drugih podobnih lastnosti, s katerimi bi morali najbolj razpolagati ravno narodovi zastopniki. Toda te lastnosti se ne dajo improvizirati, se ne prenesejo z volilnimi glasovi. V tem pogledu smatramo, da ni druge pomoči, nego potrpežljivo počakati, da daljša tradicija vstvari trdnejše temelje za pravilnejše funkcijoniranje parlament. vladavine v naši državi. Da naši opozičniki ne znajo vladati v opoziciji, da koalirajo venomer le suhe in k tem še tako disparatne številke, mesto duha, da ne vedo počakati psihologičnega trenutka za prevzem vladne oblasti, da ne znajo porazdeljevati vršitve svojega programa na desetletja, da se ne otresejo od vezi, ki ne spadajo sploh v politiko, tega vsega niso krivi le oni edini, temveč tudi njih prošlost, njih nedemokratična, neparlamentarična vzgoja, ki jim je načelni opozicijonalizem vdihnila v vso njihovo miselnost ter jih privadila šablonam, primernim za načelno klimanje v konstitucijonalni državi. Ako bi polit. osebju prečanske polovice naše države ne tičala še premagana stara doba z nasilnimi svojimi koncepti tako globoko v kosteh, bi vendar ne bil mogoč takšen političen nonsens, da je delovanje-nedelovanje parlamenta odvisno od manijakalnega prenapetneža, ki kot narodni izdajnik iz sovražnega tujega mesta črta smernice našim političnim strankam. Parlamentarna historija je dolga, toda ne pomni takšnih analogij in anomalij.

Prav nič bi ne škodilo, ako bi naši politiki malo manj begali javno mnenje s svojimi izmi, zato pa se ne ustrašili suhoparnejšega posla stvarnega proučevanja onih panog, katerih razmere naj se v doglednosti urede zakonskim potom. Ti izmi so sicer večni, kakor človeška narava, in ni je države, kjer bi javno ali skrito ne cveteli, le da v zares demokratičnih državah že dolgo ne igrajo več prve polit. vloge kakor pri nas. Da pa doseže naš parlamentarizem vsaj svoj eksistenčni minimum, to je da bomo dobivali zakone od parlamenta ne pa kljub parlamentu, kakor poslednji budžet, se morajo takšne votle parole umakniti trezni disciplini parlamentarne samovzgoje.

Ako se bo do 20. oktobra v tem ozíru le nekaj zgodilo, ta čas ne bo čisto zapravljen. rgn.

Ministrski svet.

Pašić se udeleži konference Male antante. — Rekonstrukcija vlade.

Beograd, 29. maja. (B) Dopoldne je imela vlada konferenco po kraljevem odhodu ter ugotovila, da je situacija za njo povoljna. Sklenilo se je, da pojde g. Pašić na konferenco Male antante, ki se bo vršila 11. junija v Pragi. Da bi Pašić pred tem mogel potovati v Prago, se bo rekonstrukcija vlade izvršila s tozadevnim ukazom. Ne ve se točno, da-li bi bila ta rekonstrukcija vlade začasna ali definitivna. Iz vlade bi imeli izstopiti ministri gg. Kojić, Janjić in Simonović. Šele meseca avgusta, t. j. po obletnici njih ministrovanja, da bi imeli pravico do pokojnine. Radikalski klub zahteva, da izstopita razven teh iz vlade tudi gg. Miša Trifunović in Nikola Uzunović in da izpraznjena mesta zasedejo gg. Boža Maksimović, dr. Vasa Jovanović, Stevan Nešić in Vlajko Kočić, dočim bi se o petem mestu šele sklepalo. — Nocoj je imela vlada plenarno sejo, na kateri so se že začele priprave za izvajanje politike čvrste roke v celi državi, posebno v prečanskih krajih. Program o taki politiki pripravlja g. Svetozar Pribičević. Onemogočiti se hoče vsaka akcija širšega obsega od strani opozicije med narodom. Vlada je pri tej priliki reševala razna tekoča vprašanja, posebno pa se trudi, da prištedi sredstva, ki so potrebna za izplačilo podpor invalidom.

Proglas opozicijonalnega bloka.

Opozicija grozi in zahteva sklicanje izredne seje skupščine.

Beograd, 29. maja. (B) Nocoj je izdal opozicijonalni blok nestrpno pričakovani proglas, katerega glavna vsebina je:

Opozicija bi rada »delala«.

Na predlog vlade, ki je postala neodgovorna, je kralj s svojim ukazom zaključil seje narodne skupščine. Na čelu države je ostala vlada, ki nima večine. Da se ta slaba vlada ohrani, so bili zavrženi vsi oziri. Nar. skupščina je bila zaključena v trenutku, ko je imela polne roke najvažnejših in najnujnejših poslov. Več let se največje število hrvatskih poslancev ne udeležuje dela v narodni skupščini, ker smatra, da jim ustava in zakon te države ne nudijo dovolj jamstva za pravico onih, katere predstavljojo. več let se jim očita njih izvenparlamentarna politika ter se pozivajo, da pridejo v narodno skupščino, sedaj pa, ko so prišli, se jim zapirajo vrata narodne skupščine, da se ne bi v tem skupnem narodnem domu slišala tudi njihova beseda. S tem činom se ne strinja popolnoma niti manjšina, ki stoji na strani vlade. Obe vladini skupini sta izjavljali, da želita sodelovanja Hrvatov v državnih poslih, takoj nato pa odklanjata to sodelovanje s kraljevim ukazom.

Opozicija naziva odgoditev skupščine »državni udar«.

Dalje naglaša proglas, da se ne sme pozabiti, da je ena glavnih pravic naroda, da po svojih predstavnikih nadzira vlado in njene organe, kar se vrši v parlamentu potom vprašanj interpelacij. Ravno v poslednji skupščini je bilo od poslancev vloženih mnogo interpelacij, v katerih se ugotavlja korupcija in nasilje od strani vlade in njenih organov. Po poslovniku bi morala vlada odgovoriti tekom dveh mesecev na interpelacije, sedaj pa, da ne bi morala odgovarjati narodnemu predstavništvu za svoje in svojih organov nasilja in nezakonitosti, je vlada pobegnila pred narodno sodbo in s tem pogazila ustavo. Z zaključitvijo narodne skupščine se je izvršil državni udar. Kralj ima pravico zaključiti zasedanje narodne skupščine po sprejetju proračuna in po odgovoru na vse vložene interpelacije. V pravni državi se pravica enega omejuje s pravico drugega. Kraljeva pravica zaključiti zasedanja narodne skupščine je omejena s pravico narodne skupščine, da kontrolira vladino delovanje in da ima na upravi države vlado, ki uživa njeno zaupanje. Ker se pravi v ustavi izrečno, da je ta država ustavna in parlamentarna monarhija, se smejo zaključiti seje narodne skupščine le na predlog take vlade ki ima zaupanje parlamenta, t. j. z osrednjim privoljenjem same narodne skupščine. Z zaključenjem sej nar. skupščine brez njenega privoljenja in proti njeni jasno izraženi volji se je kršil osnovni državni zakon in se je žalila suverenost naroda v tej državi. V parlamentarni monarhiji, v kateri je vlada skoro pol leta brez večine in parlamenta, torej brez prave odgovornosti, so že s tem dejstvom samim razveljavljene tiste določbe ustave, ki tvorijo osnove državne organizacije.

Zahteva izredne skupščinske seje.

Proglas konča z besedami: »Kot predstavniki večine narodne skupščine in večine naroda izjavljamo, da ne bomo pustili tega brez posledic. Zahtevamo, da se storjena napaka popravi s tem, da se skliče takoj izredna seja narodne skupščine, da lahko uveljavljamo svoje pravice. Ne moremo in nočemo sprejeti nikake druge rešitve ter smo v nasprotnem slučaju odločeni, da na podlagi pravic, ki nam jih daje ustava, spravimo pred sodišče tiste, ki so prevzeli formalno odgovornost za ta protiustavni čin. Narod te borbe ni hotel marveč se mu je ta državni udar vsilil. Prepričani smo, da bo narod to borbo za svoje osnovne pravice in posebno za svojo suverenost sprejel in vodil do konca, ne da bi se bal žrtev, ki se bodo od njega zahtevale. Mi pa kot njegovi izvoljeni predstavniki smo dolžni vztrajati v tej borbi skupno z njim do zmage.«

Proglas je datiran z 29. majem v Beogradu in podpisan v imenu opozicijonalnega bloka od Davidovića, dr. Korošca in dr. Spahe.

Proglas zemljoradnikov.

Beograd, 29. maja. (B) Zemljoradniški klub je izdal nocoj svoj proglas, v katerem obsoja Pašićevo vlado radi odgoditve skupščine in imenuje to državni udar. Proglas na koncu poziva vse kmetovalce, da naj se organizirajo in pripravijo na boj, ki jih čaka. Proglas so podpisali vsi člani zemljoradniškega kluba in glavnega strankinega odbora.

Pogajanja za sestavo nemške vlade.

Berlin, 29. maja. (K) Včeraj popoldne so med dr. Marxom in nemškimi nacijonalci pričela pogajanja zaradi sestave nove vlade. Nemški nacijonalci so pripravljeni pristati na zunanji politični program sredinskih strank, to pa vsled pritiska, ki ga vrše na nje industrijski krogi. Trenutno še ni mogoča prognoza, kakšen uspeh bodo imela Marxova prizadevanja, vendar pa se v parlamentarnih krogih presoja položaj toliko optimistično, da se pričakuje sestava novega kabineta že za petek, dasiravno se še ne ve, ali se bo posrečilo, pridobiti nemške nacijonalce za vstop v vlado.

Macdonald za miroljubno politiko.

London, 29. maja. (T) Danes opoldne je sprejel ministrski predsednik Macdonald italijanske časnikarje in dopisnike italijanskih listov. Razgovarjal se je z njimi kake pol ure o najvažnejših vprašanjih ter dodal, da ne dovoli objave teh svojih izjav. Izrazil je simpatije do Italije in povdaril, da bo ostal zvest svoji dosedanji miroljubni politiki. Priznal je tudi, da je časnikarstvo velikega pomena za vzdrževanje miru in dobrih mednarodnih odnošajev. Macdonald je obenem izročil dopisniku »Ag. Stefani« naslednjo poslanico na italijanski narod: Obisk italijanske kraljevske dvojice se bliža h koncu. Z veseljem se poslužujem te prilike, da pošljem prisrčne pozdrave svojih državljanov italijanskemu narodu. Začeli smo novo politiko pomirjenja, ki ima za podlago medsebojno razumevanje. Med Italijo in Anglijo obstojajo že stari prijateljski odnošaji in naša politika bo morala stremiti za tem, da se okrepe ti prijateljski odnošaji. Pokazal sem že velikokrat, da se zavedam te potrebe. Zahvaljujem se italijanskemu tisku za pomoč, ki jo je nudil pri tem.

Hrupna razprava v ital. parlamentu.

Rim, 29. maja. (T) Zbornica je prvi del svoje današnje seje posvetila sopimnu umrlih državnikov in poslancev: državnika poslanca Giuseppe De Lava, poslanca in ministra Sacchia ter vojvodinje genovske. Socijalisti so na to zahtevali, da se proslavi tudi smrt pokojnega Piccininija, ki je bil tik pred volitvami umorjen, a je bil vkljub temu izvoljen za poslanca. Vnela se je zelo hrupna razprava, v katero so posegli tudi komunisti. Na desni in levi so zagnali velik krik. Končno je zbornica odobrila predsednikovo razlago pravilnika, da se Piccinini ne proslavi. V zaključku je zbornica razpravljala še o predlogu poslanca Grandija, naj se vse izpremembe pravilnika, ki so bile uvedene leta 1920., odpravijo, ker so proti načelom fašizma. Proti odpravi teh izpremem so odločno nastopili komunisti in popolari.

Zaključna seja radikalskega kluba.

Beograd, 29. maja. (B) Dopoldne so delali v narodni skupščini vsi klubi. Danes je končana permanentna seja radikalskega poslanskega kluba. Na tej seji so rešili vsa vprašanja strankarskega značaja. G. Pašiću so poslali s te seje neke vrste resolucijo, v kateri so izražene vse želje radikalskega kluba in sicer v prvi vrsti glede rekonstrukcije vlade, razven tega pa tudi glede organizacije stranke in kluba ter končno želje, da se začne izvajati politika čvrste roke. Nato se je klub razšel ter je večina poslancev zapustila Beograd. Vlada ne namerava izdati nikakega proglasa.

Spopad na besarabski meji.

Bukarešta, 29. maja. (B) Bukareško časopisje javlja, da je bila na romunski meji napadena patrulja III. romunskega lovskega polka od ruskih čet. Dva romunska vojaka sta mrtva trije pa so ranjeni. V Bukarešti vlada zaradi tega velika razburjenost.

LIKVIDACIJA BIVŠE A.-O. BANKE.

Dunaj, 29. maja. (K) Likvidatorji avstrijsko-ogrske banke so izrazili željo, da dokončajo svoje posle predčasno in da skrajšajo svoje bivanje na Dunaju kolikor mogoče. Dela so v splošnem že zaključena. Stroški za nje so z ozirom na zelo skrčeno imovinsko maso avstrijsko-ogrske banke tako veliki, da je primernejše, ako se prištedijo. Za opravljanje zadnjih likvidacijskih poslov bi se naj namestila za to pripravna oseba.

ODLOŽITEV RAZMEJITVE Z ALBANIJO.

Beograd, 29. maja. (B) Po zadnjih vesteh iz Albanije mednarodna komisija, ki ima izvršiti razmejitev med našo državo in Albanijo, v poslednjem času ni mogla delati zaradi nemirov v Albaniji. Sedaj se bo predhodno izvršila razmejitev z Grško, in se bodo šele potem določile meje med nami in Albanijo.

SVETO LETO 1925.

Rim, 29. maja. (K) Danes je bila v cerkvi sv. Petra na svečan način prečitana papeževa bula, s katero se proglaša leto 1925 za sveto leto.

Strahovita eksplozija v Bukarešti.

Vest še ni potrjena.

Beograd, 29. maja. (B) Danes popoldne je dospela v Beograd iz Bukarešte senzacijonalna vest o veliki eksploziji v Bukarešti. Po tej vesti je na bukareški železniški postaji eksplodiralo 600 vagonov municije. Učinek je bil naravnost strašen, del mesta je porušen in kraljevski dvor je pri tem tako trpel, da ni izključeno, da se zruši. Ogenj se je razširil po enem delu mesta. Bukareško poslaništvo v Beogradu še ni dobilo potrdila te vesti. Kralj prisostvuje gašenju ognja.

ČEŠKOSLOV. AGRARCI GREDO V OPOZICIJO.

Praga, 29. maja. (K) Češkoslovaški agrarci hočejo stopiti v opozicijo. Zahtevajo, da se ali odpravijo industrijske carine ali pa se uvedejo agrarne carine. Ker na to ni misliti, da bi se odpravile industrijske carine, prihaja praktično v poštev le uvedba agrarnih carin. Proti temu pa se samoumevno branijo vse neagrarne stranke. Klub agrarcev izjavlja, da bo dokler ti predpogoji ne bodo izpolnjeni, odrekel vsaki trgovinski pogodbi svoje privoljenje.

STAVKE NA GRŠKEM.

Atene, 29. maja. (K) Pomorščaki v Pireju so stopili v stavko. Njihovemu zgledu so takoj sledili pomorščaki v celi vrsti drugih grških pristanišč. Železničarji v Macedoniji in uslužbenci cestne železnice v Solunu so sklenili stopiti v simpatijsko stavko. Tobačni delavci v Kavali, ki so že dalj časa izprti, so bili od delodajalcev pozvani, da prevzamejo zopet delo, a so sklenili, da se priključijo simpatijski stavki. Številne ladje zaradi stavke ne morejo izkladati. Vlada je poslala vojaštvo na krov ladij, da zabrani stavkujočim izgrede.

RAZDELITEV DOBIČKA IN POVIŠANJE GLAVNICE DRUŽBE COSULICH.

Trst, 29. maja. (T) Na današnjem občnem zboru paroplovne družbe Cosulich je bilo sklenjeno, da se razdeli med posamezne akcijonarje čisti dobiček 10,004.660 lir, to je 20 odstotkov. Poleg tega je občni zbor sklenil povišati glavnico od 120 milijonov na 150 milijonov potom emisije delnic po 200 lir.

Štiridesetletnica Edvarda Beneša.

Minister zunanjih zadev češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš je praznoval dne 28. t. m. svoj 40. rojstni dan. Zgodovina nam kaže le malo primerov, da bi mogel komaj štiridesetleten mož pokazati tako ogromen kompleks dela za svoj narod, kakor dr. Beneš.

Dr. Edvard Beneš je najmlajši sin — vsega skupaj je bilo deset otrok — malega češkega kmeta iz Kožlan na Plzenskem. V Pragi, kjer je končal gimnazijo in univerzo, je prehodil običajno trnjevo pot siromašnega študenta in se nato napotil v Francijo, kjer je študiral sočasno pravo in filozofijo; zanimala ga je predvsem nova veda, socijologija. Po končanih študijah je postal profesor na praški trgovski akademiji in kmalu tudi docent sociologije na češki univerzi. Že za časa bivanja v Franciji je dopisoval v »Čas« in na znanstvenem polju je vzbudil pozornost s svojim delom o političnem strankarstvu. Vendar pa tiči glavni pomen Beneša v vodilni ulogi, katero je igral v češkoslovaški notranji in zunanji politiki.

K revolucijskemu činu in delu se je odločil takoj v pričetku vojne in imel tudi takoj jasen načrt priprav za revolucijo. Razmeroma jako mlad dr. Beneš je postal glavni tajnik češkoslovaške narodne rade v inozemstvu, zbiral v svoji pisarni vse revolucijske niti, navezaval stike s političnimi faktorji antante, predlagal spomenice, pravilno uporabljal uspehe češkoslovaških legijonarjev, interveniral vedno na pravem mestu, v pravem času in v popolnem soglasju z ostalimi člani Narodne rade, Masarykom in Štefanikom, in povedel češkoslovaško gibanje k vedno večjim uspehom.

Generalni sekretar Narodne rade je postal dne 14. oktobra 1918 minister zunanjih zadev in zastopnik češkoslovaške republike na mirovni konferenci. O njegovem delu in uspehih pri mirovnih pogajanjih bi se dale napisati cele knjige. Pod Beneševim vodstvom se razvijajoča češkoslovaška zunanja politika ima predvsem dve karakteristični potezi: je evropska in neoporočno aktivna. To drugo je pa najboljši dokaz, da je dr. Edvard Beneš mož na svojem mestu, in Jugoslovani samo želimo bratskemu narodu češkoslovaškemu, da bi mu usoda naklonila še mnogo takih voditeljev.

Poincare o svojem porazu in francoskih socijalistih.

V vrhovnem svetu departementa Mense je imel min. predsednik Poincaré govor, v katerem je izjavil med drugim:

»Volilno presenečenje so povzročile finančne žrtve, ki so bile potrebne za državo, in draginja, ki so jo brezvestni ljudje spretno izrabili, kakor tudi nezmiselne nade nekaterih nepoboljšljivih mož, ki so sanjali o diktaturi reakcije in potisnili vznemirjene republikance v naročje radikalnejših strank. Včerajšnji opoziciji moramo prepustiti odgovornost oblastnikov in ohraniti proti zmagalni koaliciji zakon svobodne igre, vendar pa moramo kljub temu ljubosumno čuvati to, kar smatramo za bistveno narodne interese: *ravnotežje v proračunu javni red, osebna svoboda, reparacije in zasiguranje Francije.*

Dosedaj mi še ni oficijelno znano, če vstopijo socijalisti v vlado; menim pa, da bi v slučaju, ako postanejo nekateri od njih ministri, jako hitro izbrisali iz svojega programa odstranjenje privatnega imetja in da bi raje glasovali za meščanski proračun. Spominjam se samo modrosti in patrijotizma socijalističnih ministrov za časa vojne. Treba bo, da se republikanci pobrigajo za zunanjo politiko, ki mora biti sedaj predmet glavne skrbi vsakega kabineta, in da zahtevajo neizpremenljivost dosedanjih smernic. Na Poruhrje nismo stopili januarja 1923 po predhodnem načrtu, temveč po verolomnosti Nemčije in po nujnosti, vzeti si jamstvo; raje bi seveda videli sporazum vseh zaveznikov v vprašanju tega jamstva. V decembru 1922 sem se pogajal z angleškim veleposlanikom Hardingom o možnosti eksploatacije državnih porenskih rudnikov in o potegnitvi carinske črte na renskem bregu. Harding mi je pa odpisal dne 20. dec., da britansko javno mnenje ne dovoljuje vladi, da bi se pridružila tej rešitvi. Zasedli smo Poruhrje brez vsakih zahrbtnih misli in kljub organiziranemu odporu Nemčije si lahko častitamo k uspehu, ker so tudi ameriški izvedenci izjavili, da je bila možnost sedanje rešitve dana po naši inicijativi. Vsem je jasno, da bi Nemčija lahko plačala, če bi hotela. Sprejeli smo brez pridržka načrt ekspertov in se izjavili za popolnoma soglasne s Theunisom, Hymansom in Macdonaldom. Vedno smo govorili, da bomo izpraznjevali Poruhrje v tem razmerju, kakor nam bo plačevano; smatramo pa za zapoved previdnosti, da si ohranimo jamstva za mogoči slučaj novega neizpolnjevanja reparacijskih obveznosti od strani Nemčije. Usoda Francije zavisi bolj na njeni sigurnosti kakor pa na povrnitvi škode. Vlada, ki bi v tej stvari pokazala tudi najmanjšo slabost, me bo našla v prvi vrsti svojih nasprotnikov.«

Občinske volitve v Trbovljah.

V Vašem listu se je že večkrat čitalo, da se godi slovenskim rudarjem na Vestsalskem zelo slabo. Toda slabše, kakor se godi slovenskim rudarjem pri trboveljski premogokopni družbi, se jim ne more goditi!

Trbov. prem. družba hoče ohraniti premogu sedanje neznosno visoke cene, mesto da bi jih znižala in zvišala produkcijo ter tako zmanjšala občo draginjo. Nasprotno hoče Trb. družba, da zdrži visoke cene premogu, znižati svoj obrat za dve tretjini ter radi tega odpustiti tretjino delavcev. Po krivdi Trbov. prem. družbe bo ostalo pri današnji draginji! Da pa Trb. prem. družbi ne bo treba odpuščati delavcev, jim daje tako slabe plače, da ob njih ne morejo živeti in da morajo zbežati v Francijo in Belgijo. S premijskim sistemom biča delavstvo do krvi. Na edinicah, v katerih je dosti premoga, zaslužijo posamezni rudarji tudi po 200 Din na delovnik. Toda ti siromaki pridejo z dela tako izmučeni, da niti jesti ne morejo. Koliko let je takim siromakom usojenega življenja, si je lahko misliti. Takih edinic pa v celem revirju ni niti deset. Večinoma pridejo rudarji na delovnik na 17 Din, veliko je pa tudi edinic, na katerih so dobili ob zadnjih plačilnih dnevih delavci **plačane delovnike po 4 do 8 Din.** S takim zaslužkom si samec ne more kupiti dosti samega kruha! Delavci bi se radi izselili v Francijo in Belgijo. Toda to jim je nemogoče, ker si pri svojih plačah ne morejo prihraniti toliko, kolikor potrebujejo za preselitev! Trbov. prem. družba jih je prikovala kakor sužnje v svoje revirje!

Trbov. prem. družba je to lahko storila, ker je delavstvo popolnoma razdvojeno in nima nikjer nikogar, ki bi ga ščitil. Vlada se za te v nebo kričeče razmere ne briga, češ da so to privatne zadeve! Trbov. družba ima pa dva dobra prijatelja, ki ji pomagata vsak od svoje strani, da lahko biča delavstvo: njene branilne prijatelje in ljubljanske komuniste, ki mamijo delavstvo z neumnimi in praznimi obljubami. Ti »ljubljanski srajčkarji«, kakor jih imenujejo pametni rudarji, niso delavstvu še nikoli toliko koristili, kot je črnega za nohtom, pač pa so spravili delavstvo že dostikrat v nesrečo, najbolj ob zadnjem štrajku, ko so pahnili delavce v stavko, ko na njo niso bili pripravljeni, dočim pa je bila družba nanjo pripravljena ter je imela v svojih zalogah vse polno premoga! Pametni delavci si že takrat nastanka štrajka niso mogli drugače razlagati, kakor da je Trbov. družba podkupila provzročitelje štrajka.

Edini faktor, ki bi mogel v današnjih žalostnih razmerah delavstvu pomagati, bi bil trboveljski občinski odbor, če bi bili vanj izvoljeni resni in pametni, delavstvu naklonjeni možje, zlasti pametni rudarji sami. Tak občinski odbor bi mogel Trbov. družbi postriči peroti, da ne bi mogla do krvi izžemati in po svoji gospodarski politiki poljubno odpuščati naše bedne rudarje. Občinski odbor bi mogel s pomočjo pametne vlade preprečiti, da ne bi uničevala Trbov. prem. družba naših rudarjev in od njih odvisne trboveljske občine in da ne bi zdrževala neznosne obče draginje, samo zato, da obdrži cene premogu **in dela čezmerne dobičke, da lahko izplačuje svojim delničarjem letos kljub lanskemu štrajku 50% dividendo, dočim njeni delavci ginejo od trpljenja in gladu. Občinski odbor bi mogel vladi in državnemu pravdništvu po sili odpreti oči, da vidita to narod in državo uničujoče početanje Trbov. družbe** in bi mogel biti sploh v vsakem oziru zaščitnik našega bednega delavstva, od katerega dela in zaslužka je odvisno blagostanje cele doline, ker zastane vsa trgovina, če delavstvo ne dobiva zadostnih plač. Delavstvo je po svojih pametnih zaupnikih že hotelo postaviti za občinske volitve kompromisno gospodarsko listo, na kateri bi bili zastopani kmetje, delavci in obrtniki. Prišla sta pa naenkrat ljubljanska komunista Žorga in Klopčič v Trbovlje na nek sestanek »Zveze rud. del.« in pregovorila kljub opominom pametnih rudarjev nekaj zaupnikov, da se postavi lista neodvisne delavske stranke češ da je potreba, »da se pristaši pri volitvah preštejejo«. Postavila sta sama listo in ker so se udali nekateri zaupniki in se pustili vpisati v to listo, so se jim začeli udajati tudi drugi in tako imamo v Trbovljah po zaslugi Žorge, Klopčiča — in menda tudi Trbov. prem. družbe! — komunistično listo. Če prodre ta lista, je gotovo, da se občinski odbor razpusti in delavstvo bo zopet ob svojega edinega branitelja, ki bi ga lahko imelo. Pametni rudarji vsi uvidevajo, da delajo ljubljanski komunisti zgago samo v korist Trbov. prem. družbi ter jim je tudi znano, da je poslal Žorgo v Trbovlje dr. Lemež ter sumijo različno. Saj je tudi res popolnoma nerazumljivo, kako morejo voditelji stranke, ki se imenuje delavsko stranko, delati tako v očito škodo delavstva, kakor so to storili ob zadnjem štrajku in kakor to delajo pri sedanjih občinskih volitvah.

Politične vesti.

= **Radićevski poslanci, ki niso prisegli,** so: Smoljak, Čižmeković, Stuparić, dr. Hadžija, Došen, Košutić, Vandekar in Pancer.

= **Razkol v Radićevi stranki.** V Zagrebu prične 15. junija izhajati list »Hrvatski Dom«, ki ga bo izdajala skupina nezadovoljnežev v Radićevi stranki. Radićev »Slobodni Dom« ostro napada nezadovoljneže, ker se boji Radić njihove akcije.

= **Radić proti vsem monarhističnim strankam.** Zadnji Radićev »Slobodni Dom« priobčuje sledečo Radićevo izjavo: Danes bi bilo brez smisla, da vodstvo HRSS ponavlja svoje dosedanje izjave, v katerih je povdarjalo, da je glavno sporazum v vprašanjih režima in dobre uprave in da se potem v vprašanju državne oblike ne bomo razšli, sedaj ko je med ostalim svetom dokazana resničnost Pašićevih sporočil predsedniku HRSS, da je on močnejši od parlamenta in vseh činiteljev. Radi tega so Srbija in vse ostale pokrajine radikalni pašaluk. Zato mora imeti vodstvo HRSS od sedaj naprej v praktični politiki samo tole stališče: **Da najprej zahteva spremembo državne oblike — torej republiko, in kdor bo za to, se bomo ž njim o vsem drugem lahko sporazumeli. Vodstvo HRSS ostane v taktični zvezi z opozicijonalnim blokom, toda skupno politiko more v bodoče voditi samo z republikanskimi strankami.** — S to svojo izjavo je Radić jasno dokazal, da so imeli prav vsi oni naši državniki in politiki, ki niso verovali njegovim izjavam o lojalnosti. Ta Radićeva izjava bo v prvi vrsti doprinesla tudi k razčiščenju v opozicijonalnih vrstah, kajti v takozvanem opozicijonalnem bloku je tudi Davidovićeva skupina, ki stoji, kakor izjavlja, na načelnem stališču monarhije, ustave in njenih določil. Pa tudi jezuitski dr. Korošec bo moral pokazati pravo barvo svoje oportunistične politike.

= **Odgoditev narodne skupščine in politična situacija.** »Samouprava« piše: V drugem delu seje je g. predsednik vlade prebral ukaz, s katerim se zaključuje redno zasedanje narodne skupščine. S tem aktom, ki je v skladu z ustavnimi predpisi, je končano redno parlamentarno delo in bo do jeseni dovolj časa za sklepanje o končnem razpletu notranje krize. Opozicija je bučno protestirala proti zaključenju sej, toda ti protesti so samo škodovali opozicijonalnim skupinam. O tem bomo naknadno govorili v posebnem članku, za sedaj pa izražamo nado, da se bo v tem kratkem času do jeseni notranja situacija še bolj razčistila in da bodo jasno obeležene pozicije vsake skupine. Narod mora imeti jasno in čisto sliko o pravcu in poti, po katerem ga vodi ena in druga stran, pa bo potem pravilno razsodil in storil svoj sklep. Bistva krize, kakoršno imamo sedaj, je nemogoče prikriti in zato je zelo dobro, da se je našel način, da se pridobi na času in da se formirajo končni vidiki na drugi strani, ki hoče danes zmagati edino z negativno in razdiralno politiko. To ni mogoče, ker je državi potreben pozitiven vstvarjajoč pravec in tak pravec ima danes edino radikalno-demokratska koalicija. Njena pot je jasno obeležena ter je prepričana, da je večina naroda za tako politiko.

= **V SLS poka.** »Ljudski Tednik« piše: Nezadovoljstvo nad politiko, ki jo je vodila SLS od lanskih volitev dalje, postaja med slovenskim ljudstvom radi njenih popolnih neuspehov vedno večje. Poka na vseh straneh. Nekateri so nezadovoljni radi breznačelnosti voditeljev SLS, še bolj pa so drugi nezadovoljni z neuspehi njihove politike v gospodarskih vprašanjih. Po enoletnem zasedanju narodne skupščine nimajo pokazati posanci SLS, ki se sedaj vračajo domov, na ničesar drugega, kakor na večja davčna bremena, ki jih ima nositi naše ljudstvo in pa na to, da so izgubili v Beogradu sploh vsak vpliv na vodstvo javnih poslov. To so resne stvari in ni čudno, ako časopisje SLS opleta na vse strani na najbolj prostaški način. Kogar ne peče, ta ne piha. S svojim vpitjem hoče zamazati razpoke, ki jih je povzročila politika dr. Korošca v njegovih lastnih vrstah, toda tiskarsko črnilo je slabo lepilo. S svojim zmerjanjem hoče odvrniti pozornost, pametni ljudje pa vedo, da je to samo krinka za nesposobnost voditeljev SLS ter jim obračajo hrbet.

= **Zakaj blok ni dobil oblasti?** Pod tem naslovom priobčuje beograjsko »Vreme« uvodnik, v katerem pravi med drugim: Radić je potreboval blok in vlado bloka samo zato, da bi prišlo do novih volitev in da obnovi svojo izgubljajočo popularnost. Potem bi popolnoma zapustil Davidovića, kakor je za časa krize skrbno pazil, da ne bi s kakšnimi izjavami zgubil zaupanja svojih mas. Radićeva igra ni mogla ostati nejasna tudi g. Davidoviću, čeprav je ni hotel razumeti. Davidovićev cilj stvarno ni bil sporazum med Srbi in Hrvati, ampak oblast, o kateri je mislil, da je v večini, ki jo daje Radić. Ostalemu svetu pa je bila Radićeva igra še preveč jasna in ni mogla premotiti krone, da bi poverila vlado bloku. Treba je reči, da je v tej krizi drugemu ustavnemu činitelju uspelo, da dobro presodi stvar, da uvidi Radićevo željo izkoristiti razdor med srbskimi strankami in da ne dovoli, da bi strankarska zaslepljenost g. Davidovića na široko odprla vrata Radićevemu razdiralnemu delu.

= **Avstrija, Madžarska in Bolgarija pod mednarodno kontrolo.** Angleška vlada je prosila generalnega tajnika Zveze narodov, da bi dal na dnevni red prihodnje seje Zveze narodov, ki se bo vršila dne 11. junija v Ženevi, problem dvojne kontrole, kakor je določajo mirovne pogodbe. Angleška vlada želi poznati stališče Sveta Zveze narodov k členu 159 saintgermainske, čl. 143 trianonske in čl. 104 neuillske mirovne pogodbe. Versajska mirovna pogodba se ne omenja. Ti členi se glase enako in zahtevajo: Za dobo veljavnosti pogodbe se zavežejo Avstrija, Madžarska in Bolgarija, podvreči se vsaki kontroli, ki bi jo večina Zveze narodov smatrala za potrebno. V Ženevi zaenkrat še ni znano, kako si razlaga angleška vlada ta problem. Stvar se pojasni s prihodom britanskega delegata lorda Palmoorja.

= **Madžarski plemiči romajo k Ziti.** Iz Budimpešte poročajo, da sta se odpeljala na Špansko k ekscesarici Ziti grofa Csirakyi in Karolyi. Grof Karolyi ima namen, naseliti se v bližini Zitinega dvora. Na Španskem je že grof Zichy.

Sport.

HERMES : PRIMORJE 2 : 0 (1 : 0).

Zmaga bolje vigranega moštva.

Hermes: Mihelčič-Pleš I., Prešeren-Brducki, Pleš I., Marinko-Klančnik, Kosec, Zemljak, Zalokar, Jeglič.

Primorje: Jančigaj-Stožir, Ternovic-Windiš, Birsa-Balič-Žargaj, Erman, Čamernik, Rozman, Brvar, Sodnik Kramaršič. — Igrišče Primorja.

Pred težko nalogo je stalo včeraj Primorje, kajti Hermes je danes za Ilirijo naše najboljše moštvo. Priznana požrtvovalnost, elan, odločna poteza na gole, predvsem pa vigranost jim je zopet prinesla lepo zmago. Pomlajeno Primorje se v tej prvi težji preizkušnji ni baš dobro odrezalo. Vendar obeta, da se bo pri boljše razvrščeni postavi in večji ambiciji povzdignilo v svojo staro formo. Najboljši del Hermesa je bil obramben in pa napadalen trijo. Zelo je ugajal tudi Pleš II. kot srednji krilec. Posamezniki Primorja so bili čisto dobri, toda kot celota so zastajali za Hermesom kljub temu, da so imeli več od igre. Predvsem je bilo to opažati pri napadalni vrsti. Igralci, med njimi predvsem Rozman, nikakor niso mogli dobiti potrebnega kontakta med seboj in tako so se vse njihove akcije razblinile v nič. Poleg tega pa je trpel napad na malo inteligentni igri srednjega napadalca Čamernika in pa levega krila. Kapitel zase pa je bil vratar Jančigaj, ki je tudi glavni sokrivec na porazu svojega moštva. Spustil je obe absolutno ubranljivi žogi.

Igra ni nudila ničesar posebnega, dasi je bila igrana v precejšnjem tempu. V odprti igri polja v polje valujoči igri je sicer imelo Primorje nekoliko več od igre. Obratno pa je bil Hermes mnogo bolj nevaren pred vrati. Iz kota doseže Hermes v 35 minuti svoj prvi goal po Klančniku. Ne dolgo po pavzi odbije Jančigaj vsled slabega placementa Zalokarjev strel in odbito žogo porine Kosec v mrežo ter postavi s tem končni rezultat. Primorje ima pozneje sicer tudi par šanc, vendar jih ne zna izrabiti. Dober sodnik je bil g. Kramaršič.

LASK-Svoboda 6 : 0 (3 : 0). Prvenstvena tekma.

Zahtevajte po vseh lokalih „Nar. Dnevnik“!

Sokolstvo.

Naraščajev prapor razvije Sokolsko društvo v Kranju v nedeljo 1. junija t. l. Prapor je zgodovinskega pomena, ker pod tem praporom so se borili slovenski dobrovoljci v Rusiji. Slavnost se vrši ob pol 12. uri pred novozgrajenim Nar. domom in s popoldanskim telovadnim nastopom ob 16. uri ter z ljudsko veselico po nastopu. Sodeluje godba Sokolskega društva iz Jesenic. Vsa narodna društva in občinstvo vabimo, da se udeleže slavnosti v največjem številu. Odbor.

Dopisi.

Sevnica. (Smrtna nesreča na šolskem zletu.) Tukajšnje učiteljstvo je priredilo v sredo 28. t. m. majniški zlet za šolsko deco na Graško goro pri Blanci. Dospevši na cilj, kjer stoji znana romarska cerkev, je nekaj dečkov splezalo brez vednosti učiteljstva v zvonik, dva pa sta se vsedla pod zvonik, gledaje početje tovarišev v lini. Kar se iz line odkruši kamniti okvir ter pade na spodaj sedeča dečka s tako silo, da je enemu zdrobilo lobanjo in je bil v par minutah mrtev, drugega pa je nevarno oprasnilo po glavi. Ravnokar do zvonika dospela učiteljica je za las ušla smrti, ker je kamen letel tik njene glave. Nek tretji deček se je onesvestil ob pogledu na ponesrečena tovariša. Mrtvega dečka — 12 letnega sinčka posestnika Antona Krevelj-a — so prepeljali v mrtvašnico, ranjenega učenca Drstvenška pa k zdravniku. Pod vtisom te grozne nesreče je tukajšnja šola nadaljnje še nameravane zlete opustila. — **Invalidska prireditev.** V hotelu »Triglav« na kolodvoru se bo vršila na binkoštni pondeljek invalidska zabava v večjem obsegu. Koncertne točke izvaja železničarska godba iz Zidanega mosta, na vsporedu pa bo tudi tekma lepotic, šaljivi muzeji in še več zanimivosti, ki jih prireditelji še nečejo izdati. Vsem Posavčanom, ki se za binkoštne praznike niso že odločili drugam, priporočamo poset naše invalidske prireditve, ki bo v vsakem oziru prvovrstna.

Trbovlje. Tukajšnja Orjuna razvije v nedeljo 1. junija t. l. svoj prapor. Priprave za to slavje so v polnem teku in že priglašenih baje okoli 1000 orjunašev, ki pridejo ta dan v Trbovlje slavit svoj praznik. Pa tudi nasprotna stran se gibije. Zveza proletarske mladine Jugoslavije je namreč pretečeno nedeljo priredila nekak protestni shod proti našemu »fašizmu«. Izredno bojevita vsebina za ta shod namenjenih lepakov pa ni napravila med delavstvom pričakovanega utisa. Shod sam je potekel precej mirno, tako, da se ni bati še večjih diferenc med tukajšnjimi strujami, dasi se je na shodu sklenila ustanovitev delavske obrambne organizacije proti našim nacijonalistom. Precej pozornosti in vznemirjenja pa vzbuja te dni med našimi inozemci odlok ministrstva trgovine in industrije, glasom katerega morajo vsa podjetja odsloviti iz službe vse inozemce. Kakor je odlok umesten, se vendar domneva, da bo izvedba odloka vsaj pri nas le bolj pesek v oči. Je pač tako, da tujec ščiti tujca, domačin pa ne privošči domačinu boljšega kruha. Celo zadevo hočemo pazno zasledovati, da ne bo povdarjanje lojalnosti ali celo pripadnosti k našemu narodu omogočilo gotovim na videz pohlevnim prenapetežem se obdržati tu na škodo naših ljudi. Ravno v Trbovljah imamo za vse stroke dovolj zmožnih domačinov, ki bodo kot neprotežiranci tudi za manjše plače kot jih imajo tujci, storili svojo dolžnost. Ta dejstva onemogočujejo vse eventualne obzire. —l—

— **Marenberg.** Tukajšnje sodišče in davčni urad imata svoje uradne prostore v hiši Ivana Lukasa. Hišni posestnik Lukas je pa sodišču in davkariji odpovedal stanovanje z namenom, da dobi od državnega zaklada še večjo najemnino. Davkarija in sodišče v Marenbergu ne moreta namreč dobiti nikjer drugje primernih prostorov, kot v hiši Ivana Lukasa. Vsled pritiska Ivana Lukasa je velika nevarnost, da se sodišče in davkarija preselita iz Marenberga v Vuhred, ki ima uradne prostore na razpolago. Marenberški občinski odbor je pa hotel na vsak način pridržati sodišče in davčni urad v trgu, ker bi bili z izselitvijo uradov marenberški občani (predvsem obrtniki) zelo oškodovani. Občinski odbor je sklenil, da dá davkariji in sodniji na razpolago občinsko hišo, katero bi se temu primerno preuredilo. Denar za adaptacije bi se dobil s prodajo dela občinskih zemljišč. O tem sklepu občinskega sveta se je vršilo dne 26. maja glasovanje vseh občinarjev. Volitev so se s posebno vnemo udeležili tudi Nemci. Njihov namen ni bi toliko protestirati proti sklepu občinskega odbora, ampak hoteli so predvsem pokazati, da imajo večino v občini. Nemci so uporabljali vsa sredstva, da bi zmagali. Vlagali so pritožbe, pobirali so podpise, gospodarji so vozili svoje hlapce in celo pijača je tekla zastonj. Vse skupaj pa ni nič pomagalo. Od 260 volilcev se je izreklo proti sklepu občinskega sveta le 100 volilcev. Z izidom volitev so Nemci propadli in obveljal je sklep občin. odbora, da se preskrbi davkariji in sodniji s pomočjo občine primerne uradne prostore. Izid volitev je jasno pokazal, da so po vodi splavale nade Nemcev, da bodo pri prihodnjih občinskih volitvah zmagali z absolutno večino.

Ure, zlatnino, srebrnino

kupite po znižanih cenah pri

ED. ŠKOPEK

MESTNI TRG 8.

Popravila točno in solidno.

Prosveta.

PRVI HUDOŽESTVENIŠKI VEČER V MARIBORU.

Vsa jugoslovenska gledališka mesta so videla grupo hudožestvenikov pod vodstvom Masalitinove in Germanove in končno jih občuduje sedaj tudi Maribor. Prišli so v torek dopoldan in na glavnem kolodvoru jih je sprejel naš gledališki ansambl pod vodstvom intendanta g. dr. Brenčiča in obeh ravnateljev, g. Bratine in g. Mitrovića ter skupina občinstva. Sprva se je gledališka uprava bala, da ne bo mogoče napolniti hiše, ker so se morale cene znatno zvišati, ta strah pa je bil neupravičen. Zanimanje za slavne moskovske umetnike je bilo tako veliko, da so bili prodani že naprej skoro vsi prostori za vse tri večere. Prvi večer, v torek, je bilo gledališče polno in polne so bile takrat tudi lože vse do zadnje. Vse je hotelo videti hudožestvenike, vse se je hotelo prepričati, če je njihova umetnost res tako velika, kakor je njihova slava. V tem oziru menda nihče ni bil razočaran. Od prizora do prizora se je dvigalo občudovanje gledalcev, od prizora do prizora je rastlo navdušenje, ki je prikipelo do vrhunca po zadnjem prizoru, ko se je po odigranj komediji dvignil zastor in so se na oder usule cvetlice. Režiser g. Masalitinov je dobil velik lovorjev venec z narodnimi trakovi, iz parterja in iz lož pa so neprestano grmeli živio-klici. Takega navdušenja mariborsko gledališče še ni doživelo.

Igrali so »Selo Stepančikovo«. Ali naj pišem o tej uspeli dramatizaciji Dostojevskijevega roman? Mnogo jih je čitalo roman sam, mnogo jih je v Ljubljani in sedaj v Mariboru videlo dramatizacijo in o obeh so tudi že toliko pisali naši listi, da bi se dalo težko povedati kaj novega. Pripomniti moram le to, da je delo tako, da bi v rokah slabih in tudi srednjih igralcev na odru gotovo propadlo. Samo resnični umetniki, kakor so hudožestveniki, ga lahko ožive, mu lahko dajo ono dinamiko in ritem doživljanja in odigravanja, ki veže gledalca in poslušalca od prvega do zadnjega nastopa. Sploh bi v rokah teh umetnikov ne mogla propasti nobena še tako na dejanju revna drama. In to je ravno bistvo igranja, ustvarjanje in ne le slepo in brezdušno prednašanje avtorjevih besed in zamisli. Srečni avtorji, ki najdejo take interprete!

Tudi o igri hudožestvenikov samih se je pri nas že toliko pisalo, da ne bi imelo pomena spuščati se znova v dolga in globoka razmišljevanja, ker bi bilo to v glavnem pač samo ponavljanje že ugotovljenega in splošno veljavnega. Hudožestveniki ne igrajo, ampak žive: to ni igranje, kar oni podajajo, to je življenje, pristno, potencirano življenje. Oni žive tudi v molku in mirovanju, žive v vsaki gesti, v vsakem pregibu mišic, v vsaki besedi, tihi in glasni, mirni in razburjeni, nedolžni in strastni. Skoro nekaj skrivnostnega, magičnega, je v njihovem igranju, kar osvaja, hipnotizira. To je globina, duša, ki jo podajajo. Velik del skrivnostni njihove moči pa leži v tem, da ne doživljajo v svojih ulogah samih sebe, ampak življenje tipov, skrbno izbranih iz široke družbe človeštva. Živeti življenje drugih z vso verjetnostjo in pristnostjo svojega lastnega, to je pač najtežje in največja umetnost, ki se zdi navidez skoro neposegljiva. To se je povsod, v vseh ocenah premalo naglašalo, je pa samo s tega vidika mogoče docela spoznati njihovo ogromno umetniško moč.

G. Masalitinov ne podaja Rostanjeva po svojem splošnem življenskem bistvu, ne doživlja v njem samega sebe, kakor delajo po ogromni večini naši igralci, ampak živi življenje umirovljenega polkovnika Rostanjeva, za katerega je poiskal v širni matuški Rusiji izbran tip te vrste človeka ter zlezel vanj, v njegovo telo, v njegovo dušo in prenehal biti Masalitinov. Isto velja o neprekosljivem g. Pavlovu, Fomi Fomiču. Ga. Tokarskaja je generalica, starka, izbrana iz svojega kroga. Krasnopoljskaja je mlado ljubeče dekle, guvernantka Nastjenka in vsak njen pogled, vsak drhljaj je bogatejši na izražanju, kakor pri slabih in srednjih igralcih vse besede. Toda kaj bi našteval posameznike? Človek ne ve, kdo je pravzaprav boljši umetnik med njimi, čeprav tudi ni res, kakor sem nekje čital, da so vsi enako veliki. Če bi jih pa hotel opredeliti in analizirati njihovo igranje do vseh podrobnosti in izčrpnosti, bi moral napisati celo knjigo in ne le kratek feuilleton. Kot igralci realističnih del so neprekosljivi Kot igralci realističnih del so neprekosljivi, na višku, preko katerega menda sploh ni več mogoče; drugih del sicer ne igrajo, vsaj kolikor sem poučen, mislim pa, da bi komaj v njihovih rokah dobila pravo veljavo. Naši igralci se od njih lahko marsikaj naučijo in upam, da tudi v tem oziru gostovanje hudožestvenikov ne bo ostalo docela brez uspeha. Sicer pa bodo ti večeri doprinesli tudi mnogo do izoblikovanja okusa in pojmovanja igralske umetnosti našega občinstva. —r—

Današnje prireditve:

V Ljubljani:

Drama: »Dom«. Red B.

Opera: »Gorenjski slavček«. Red D.

Kino Ideal: »Vražji bič«. Kriminalna drama v sedmih dejanjih. Predstave ob 4., pol 6., 7. in pol 9. uri.

Kino Tivoli: »Straža na svetilniku«. — Drama iz mornariških krogov. Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ljubljana dvor: »Vesela Schimmy Kitty«. Burka v petih dejanjih. V glavni vlogi Magda Kennedy. Predstave ob 3., pol 5., pol 8. in 9. uri.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: Lekarna Prochaska na Jurčičevem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Jolt v Sp. Šiški

Dnevne vesti.

Ljubljana, 29. maja.

— **Kralj Aleksander v Ljubljani.** Včeraj ob 10. uri dopoldne je prispel Nj. Vel. kralj Aleksander z brzovlakom v Ljubljano. Na kolodvoru so ga sprejeli general Stojanović, general Živković, vel. župan dr. Šporn in postajenačelnik Ludvik. Kralj se je z vsemi omenjenimi pogovarjal par minut in jim pri odhodu podal roko. Na peronu in zunaj pred kolodvorom je čakalo veliko število občinstva, ki je vladarja navdušeno pozdravljalo. Kralj se je s prijaznim nasmehom zahvaljeval, nakar je vstopil v avtomobil in se s svojim adjutantom odpeljal na Bled, kjer ostane dalje časa. Kakor čujemo, nameravata Njihovi Veličanstvi kralj in kraljica za časa bivanja na Bledu obiskati naše planine. Namenjena sta tudi na Triglav. —

— **Iz srednješolske službe.** Imenovan je za ravnatelja I. državne gimnazije v Ljubljani prof. dr. Anton Lokar, za ravnatelja gimnazije v Kranju prof. Ivan Košnik in za ravnatelja gimnazije v Murski Soboti prof. Ludvik Vagaja.

— **Zaposlitev inozemcev.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je že ponovno pozvalo industrijske in druge gospodarske kroge, da iz svojih podjetij odpuste inozemce. Poziv ministrstva pa ni naletel zadostnega odziva. Še vedno je zaposlenih v trgovskih podjetjih, tovarnah in denarnih zavodih vse polno inozemcev, ki odjedajo našim ljudem kruh. V današnji splošni gospodarski krizi se vse države brez razlike branijo inozemcev. Povsod streme za tem, da zaposle kolikor mogoče veliko domačega delavstva in s tem zmanjšajo brezposelnost. Ministrstvo trgovine in industrije še enkrat pozivlja vse gospodarske kroge v naši državi, da uvidijo situacijo, v kateri se nahaja naše delavstvo, upoštevajo nacijonalne interes našega gospodarskega napredka in odpuste iz svojih podjetij vse inozemce, ki se lahko nadomestijo z domačo delovno močjo. Ministrstvo trgovine in industrije je odločeno po tem zadnjem pozivu poduzeti ostrejše mere proti onim, ki bi še naprej po nepotrebnem zaposlevali inozemsko delavstvo.

— **Draginjske doklade.** Učiteljica nam piše: Krivično je, da učiteljice, ki so poročene z državnim nameščencem ne dobivajo polnih draginjskih doklad in stanarine. Škoda, ki jo pri tem trpe poročene učiteljice, znaša okrog 700 Din. Krivica je tembolj očitna, če se pomisli, da imajo pa polne draginjske doklade vse one učiteljice, ki imajo za može privatne nameščence in to brez ozira na to, koliko zaslužijo in kakšno premoženje da imajo. Pravico do stanarine in draginjske doklade imajo vsi rodbinski člani, ki so v državni službi in žive v istem gospodinjstvu. Zakaj bi bila izjema žena državnega uradnika?

— **Kongres žen v Sarajevu.** Centralni odbor narodnega ženskega saveza SHS ima dne 30. maja v Sarajevu sejo, na kateri bo razpravljal o zadnjih predpripravah za kongres delegatk vseh ženskih društev, ki se otvori 1. junija v narodnem gledališču ob 10. uri dopoldne. Popoldne istega dne ob 4. uri bodo delegatke ženskih organizacij položile vence na grobove vidovdanskih junakov.

— **Kolera v Bački.** Po uradnem poročilu se je v obmejnih mestih v Banatu na romunski meji pojavilo več slučajev obolenja za azijatsko kolero. V vasi Oravici je obolelo 30 oseb in se vsi oboleli bore s smrtjo.

— **Iz vojaške službe.** Premeščen je artilerijski poročnik Bruno Auman od moravske artilerijske brigade za adjutanta k 26. artilerijskem polku; artilerijski kapitan Milivoj Drobnjak od 19. artilerijskega polka k 1. diviziji artilerijskega polka I. armijske oblasti; artilerijski podporočnik Josip Fuks od artilerijskega polka IV. armijske oblasti k 1. polku trdnjavske artilerije; podpolkovnik Edmund Jugović od mariborskega vojnega okrožja k ljubljanskemu vojnemu okrožju; major Adolf Kilar k komandi zetske divizijske oblasti; podporočnik Viktor Kocbek od 45. k 30. pešpolku; kapitan Feliks Kren od 13. pešpolka k mostarskemu vojnemu okrožju; podpolkovnik Oton Linninger od negotinskega vojnega okrožja k ljubljanskemu vojnemu okrožju; veterinarski poročnik Ivan Perc od 16. artilerijskega polka k 4. art. polku; poročnik Avgust Pretnar od 38. k 10. pešpolku; kapitan Ivan Prezelj od 35. pešpolka k IV. pešadijski podoficirski šoli; major Štefan Sertić od varaždinskega vojnega okrožja k mariborskemu vojnemu okrožju; artilerijski poročnik Joško Slobodnik od skladišča 5. artilerijskega polka k 4. havbični diviziji potiske artilerijske brigade; artilerijski podporočnik Ivo Vidmar od 4. artilerijskega polka k 5. gorski diviziji timoške artilerijske brigade; poročnik Zvonimir Zupančič od 19. k 40. pešpolku.

— **Nemška in italijanska emigracija v letu 1923.** Po uradnih statističnih podatkih izkazuje Nemčija v letu 1923 115.395 izseljencev, od katerih jih je najmanj tri četrtine odpotovalo v Južno Ameriko. V letih 1910—1914 se je iz Nemčije izselilo povprečno 19710 oseb na leto. Po vojni zaznamuje Nemčija leta 1919 3200 izseljencev, leta 1920 8400 izseljencev, leta 1921 23.000 izseljencev in leta 1922 36.000 izseljencev, dočim se je leta 1923 število izseljencev več kot potrojilo. V Italiji je znašalo leta 1923 število izseljencev 395.742, od katerih je odpotovalo v prekooceanske kraje 177 tisoč 583 oseb.

— **Nove vžigalice.** Uprava državnih monopolov bo 1. avgusta oddala v promet vžigalice v formatu, ki bo za polovico manjši od formata, ki je sedaj v prometu.

— **Poplave v Bački.** Kakor znano je v južni Bački Donava pretrgala obrambni nasip v dolžini 200 metrov. Vsled tega se je Donava razlila po nižje ležečih poljih in poplavila 50.000 katastralnih oralov. Cel teren od Apatina do Bogojeva je podoben morju, iz katerega mole strehe hiš. Po vodi plava pokončana živina, perutnina in divjačina. Gotovo je, da je v poplavljenih krajih letošnja letina popolnoma uničena. Voda bo skozi pretrgano odprtino v obrambnem nasipu šele takrat odtekla, ko bo Donava dosegla svoje normalno vodno stanje, kar se gotovo ne bo preje zgodilo kot šele čez mesece. Tudi potem bodo morali zaostalo vodo odvesti po kanalih. Nesreča, ki je zadela južno Bačko vsled te poplave, je velika. Posebno revnejši kmetje so težko prizadeti, ker bodo ostali pred zimo brez kruha.

— **Radi beračenja** je bil aretiran l. 1871. na Dunaju rojeni, a v Polhov gradec pristojni Karol Zalaznik. Nadlegoval je občinstvo na ulici in po trgovinah v Kolodvorski ulici. Bil je pijan in je govoril nesramne besede. Mož je bil že 23 predkaznovan, med tem 18 krat radi vlačugarstva.

Ljubljana.

Z ljubljanske univerze. Za rednega profesorja na juridični fakulteti ljubljanske univerze je imenovan **dr. Milan Škerlj**, dosedanji izredni profesor.

— **Odlikovan** je z redom sv. Save IV. razr. g. **Julij Betetto**, član ljubljanskega Narodnega gledališča.

— **Osnutki za male stanovanjske hiše,** ki jih je izdelal mestni stavbni urad in o katerih je razpravljal občinski svet v svoji javni seji dne 27. majnika 1924 razpoloženi so od 28. majnika do 11. junija 1924 ob običajnih uradnih urah v mestni posvetovalnici na magistratu vsakomur na vpogled. Interesenti se vabijo, da si te osnutke ogledajo ter eventuelne pripombe prijavijo mestnemu stavbnemu uradu.

— **Izlet društva »Soče« na Orle-Rudnik** se vrši v nedeljo 1. junija. Odhod točno ob 2. uri popoldne od mosta Grubarjevega kanala na Karlovški cesti. Izleta se udeleži godba in 30 pevcev. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

— **Českoslov. Obec v Ljubljani** pořádá v neděli 1. června společný výlet na Golicu. Odjezd z hlav. nádr. ve 4.40 uri ráno. Členové SPD přihlaste se nejdéle do pátku večer u Skrušný kvůlu poloviční slěvě na dráze. — Zabavni odbor.

— **Za »Slavčevo« 40 letnico** so darovali: Strelski klub »Sigurnost« gostilna pri Mačku 60 Din., gospa Tausesova, hotel »Lloyd« 300 Din, gospa De Schiava, gostilna »Pri Tišlerju« povodom smrti svojega sina 500 Din., gospa Oblakova, gostilna pri Tončkovem Francelnu 100 Din.

— **Tat pod posteljo.** V sredo zvečer je doživel gostilničar Davorin Možina v Florjanski ulici nenavadno presenečenje. Ko je šel namreč okoli 10. ure zvečer v stanovanje po drobiž je zapazil, da gleda dvoje moških nog izpod postelje. Možina je posvetil pod posteljo, nakar je nepovabljeni gost hitro potegnil noge k sebi. V silnem strahu je Možina odprl vrata iz začel klicati ljudi. Pri tej priliki pa je neznanec spretno prileze izpod postelje ter se neopaženo splazil k odprtemu oknu, skozi katero je skočil iz prvega nadstropja na cesto. Možina je imel na vidnem kraju v stanovanju 50.000 kron gotovine, ki pa je ostala popolnoma nedotaknjena. Nerazumljivo je, kako je mogel tat v sobo. Policija je aretirala nekega osumljenca, ki pa odločno zanika vsakršno krivdo kljub temu, da je dovolj okolščin, ki govore, da bo ta najbrže pravi. —

— **Nesreča s kapsljem.** 11 letni Franc Culkar in njegov 5 letni bratec Tonček iz Seča pri Mostah štev. 32 sta se igrala z nekim kapsljem od puškine patrone. Ko je vrtal Tonček z žebljem po kapslju, je ta nenadoma eksplodiral. V kuhinji se nahajajoča mati je čula močan pok in prihitela v sobo, kjer je našla oba otroka močno poškodovana po obrazu in na glavi. Otroka sta bila prepeljana v bolnico.

— **Vlom.** V spalno sobo gostilničarke Ivane Hodnik za Gradom je bilo vlomljeno in pokradeno 3 bankovce po 100 Din in 30 po 10 Din. Vlomilec je splezal po drvarnici do okna, skozi katerega je vdrl v stanovanje.

Maribor.

— **Mariborska državna borza dela.** Od 18. do 24. maja je bilo 168 prostih mest na razpolago. Dela je iskalo 154 oseb, posredovanj se je izvršilo v 54 slučajih, dočim je 46 oseb odpotovalo iz Maribora.

— **Preselitev komande vojnega okruga.** Komanda mariborskega vojnega okruga se je preselila prošli teden iz Dravske vojašnice, ki se adaptira za stanovanja, v vojašnico Kralja Aleksandra v Melju, kjer posluje kakor običajno.

— **Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo** (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učiteljišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. **Legat, Maribor, Slovenska ulica št. 7. telefon 100.**

Celje.

— **Krstna slava celjskega pešpolka** se je vršila v sredo 28. maja na Glaziji. Ob 10. uri se je vršila katoliška maša, nakar se je zvršil pravoslavni obred blagoslova in sekanja slavskega kolača. Obred je zvršil pravoslavni svečenik dr. Perić. Po končanih cerkvenih obredih je v navdušenih besedah nagovoril vojaštvo major g. Crnko in mu orisal pomen slavnosti. Slavnosti je prisostvovala vsa garnizija, oficirski zbor, zastopniki civilnih oblasti, deputacija Sokola ter mnogo občinstva. Sodelovala je vojaška godba. Ob koncu je bilo defiliranje vojaštva, popoldne pa nadaljevanje vojaške veselice na Glaziji.

— **Smrtna nesreča.** V sredo ob pol 9. uri zjutraj se je pripetila v Gosposki ulici nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Na hiši posestnika Berna so popravljali dimnike. Pri tem je padel z visoke strehe 15 letni zidarski vajenec stavbnega mojstra Werndla Jože Blatovšek na streho sosednje hiše, se tam ujel za lino na strehi, katera se je iztrgala. Blatovšek je padel iz dvonadstropne hiše na cesto pred neki voz, kateri ga je vrhutega še povozil. Težke poškodbe, katere je dobil, so povzročile njegovo smrt, predno je došla zdravniška pomoč.

— **Sedlarsko-tapetniška obrtna zadruga** za sodne okraje Brežice, Celje, Gornji grad, Konjice, Laško, Rogatec, Sevnica, Slovenjgradec, Šmarje, Šoštanj in Vransko se je ustanovila v Celju. Načelnik zadruge je g. Iv. Strelec iz Celja, namestnik pa g. Iv. Jazbec iz Gaberja.

— **Policijske vesti.** Aretiran je bil radi tatvin in goljufije Peter Coklič, radi vlačuganja pa neka 26 letna ženska. Oddana sta bila v celjske zapore.

Ptuj.

— **Kreditni zavod Mestne hranilnice v Ptuju** je v četrtek izvolil ta-le odbor: Predsednik Franc Lenart, veleposestnik v Ptuju; podpredsednik H. Steute; odborniki: župan Blažek, podžupan Šegula, veletrgovec Brenčič in dr. Matej Senčar; namestniki: stavbenik Martin Macun in mehanik Prosnik; revizorji trgovec Martin Vrabel in njegov namestnik trgovec Anton Macun. Cenzorji so od strani kreditnega zavoda Franc Lenart in Anton Brenčič in kot pooblaščenec Mestne hranilnice veleposestnik in gostilničar **Pavel Dostal.**

Planincem, alpinistom in izletnikom!

Osrednji odbor SPD objavlja:

1. **Vozne olajšave.** V smislu odloka min. saobračaja br. 6252 z dne 1. maja 1924 je izšel tudi izvršilni predpis ljubljanske žel. direkcije. V Sloveniji velja polovična vozna cena za SPD osrednje društvo in podružnice ter za klub »Skala«, za vse 3 razrede, za **društvene** izlete in ekskurzije. Postopek pri pridobivanju vozne olajšave je sledeči:

Pri vsakem društvenem izletu (turi ekskurziji itd.) dobe polovično olajšavo skupine po najmanj 5 do največ 9 udeležencev. (Če jih je torej n. pr. 17, se stvorijo 3 skupine: 2 po 5, 1 po 7, pri 18 2 skupini po 9, itd.) Vsaka skupina 5—9 članov ima svojega vodjo izmed sebe. Ta vodja ima nalogo, da prijavi svojo skupino **(brez navedbe imen udeležencev,** samo število!) v pisarni SPD (v Ljubljani, Poljanska c. 12), odnosno podružnice, odnosno v tajništva »Skale« osebno: pri prijavi, ki stane za vsakega udeleženca 1 Din (za formular in manipulacijo) dobi z društvenim žigom ter podpisom načelnika in tajnika opremljeno in izpolnjeno **prijavnico,** katero mora tudi sam podpisati. Prijavi se število članov, dan izleta, potem prijavna postaja, vstopna postaja, izstopna postaja in postaja povratka. Iz tega je razvidno in je žel. direkcija v Ljubljani tudi na ustmena vprašanja pojasnila, da torej ni treba za povratek vstopiti na izstopni postaji, marveč so omogočene kombinirtne ture, tako n. pr. Ljubljana—Bistrica Boh. odtod čez Triglav in povratek z žel. z Moistrane; ali Ljubljana—Kamnik, čez planine v Savinsko dolino, nazaj s postaje Rečica na Paki via Celje v Ljubljano ali Maribor; ali iz Ljubljane čez Kamnik na Krvavec, nazaj čez Kranj, ali Žirovnica—Zelenica—Tržič, ali Celje—Velenje—Pohorje—Maribor, itd. Sedaj so turistom šele omogočene resnične ture brez prisilnega povratka na prvo izstopno postajo.

Formular mora biti izpolnjen z dobro čitljivo pisavo. Planinci imamo ves interes na tem, da se izogibamo vsakemu sporu z žel. organi med vožnjo! —

Vodja skupine se s tako izpolnjenim formularom prijave poda na postajo in tam prijavo pokaže ter kupi listke. Službujoči uradnik pritisne na prijavo vlažni žig in datumski žig ter izpolni belico. Vsaka skupina 5—9 turistov dobi vrnjeno svojo prijavo in dodatno belico, v roke skupinskega vodje, ki mora obe listini hraniti, na povratni postaji pa zopet poskrbeti za žig. Brez povratnega žiga bo treba plačati celo povratno vožnjo plus kazen! Ne pozabite torej povratnega žiga! (Pravočasen prihod na povratno postajo!)

Otroci nimajo popusta razven tarifnega. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Na povratku se pri izstopu belica in prijava oddata vratarju obenem s polovičnim voznim listkom.

Ker je računati z večjo frekvenco, zlasti z navalom ob nedeljah, mora društvo (podružnica itd) vsak večji izlet prijaviti vsaj **24 ur** pred pričetkom izleta in **navesti skupno število vsakokrat doslej javljenih izletnikov** ter kraje, kam so namenjeni. Ta določba hoče preprečiti nepotrebno gnečo. Če se n. pr. naenkrat prijavi za Kamn. Bistrico ali v Kranjsko goro več izletnikov kakor običajno, mora železnica poskrbeti za prostor, event. za več vagonov, tako v Ljubljani (Mariboru itd.) kakor na event. stranskih progah. Zato je pravočasna prijava potrebna.

Po telefonični informaciji pri Min Saobračaja in v sporazumu z ljublj. žel. dir. objavljamo, da nam gre ljublj. dir. tudi v tem do skrajne možnosti na roko. Kadar ni večje frekvence, dopustna je za sobotne popoldanske izlete tudi še prijava v soboto predpoldne do 11. ure. Ljublj. glavni kolodvor je uvedel pri prtljažni blagajni (levo od glavnega vhoda) posebno okence za turiste (Glej tablico!), kjer se lahko vodje skupin javljajo z izpolnjenimi prijavnicami tudi v sobotah predpoldne in po izvršeni prijavi kupijo listke v predprodaji. V društveni pisarni naj se gg. vodje skupin javljajo po možnosti v petek pop. v uradnih urah, v soboto zj. le v nujnih slučajih in le, v kolikor se s tem železnici in društvu ne povzročajo nepotrebne težave! Analogno velja za druge postaje odn. postopek podružnic.

Legitimacije. Pri zgorajšnjih voznih olajšavah bo železnica izvrševala med vožnjo strogo kontrolo. Še strožjo moramo pa vršiti turisti sami. Vsaka zloraba spravlja v opasnost nas, da težko pridobljeno olajšavo zopet izgubimo, to pot morda definitivno! Zato je odobravati, da zahteva železnica od vsakega izletnika, da se izkaže z veljavno društveno izkaznico za tekoče leto, obenem pa **s sliko,** ki potrjuje identiteto dotičnega člana! Kdor takšne (n. pr. uradniške, sokolske ali slične legitimacije ali potnega lista s sliko itd.) nima, naj si že sedaj omisli **društveno** legitimacijo SPD s sliko. Sliko (ki naj bo slična, sedanja, ne iz leta 1900!) naj obenem s staro legitimacijo in zneskom 5 Din vpošlje društveni pisarni (odnosno podružnicam). Policijski direkciji odnosno srezkemu glavarstvu lahko proti 5 Din kolekovini vsakdo da to društveno legitimacijo še posebej v potrjenje, na kar zadobi vrednost obče veljavne legitimacije identitete. **Od 1. julija dalje pa bodo vse članske olajšave v kočah in domovih SPD vezane na društveno legitimacijo s sliko! Gg. člani osrednjega društva in podružnice naj si torej te legitimacije pravočasno nabavijo!**

Olajšave v planinskih kočah in domovih. V smislu naročila občnega zbora je osrednji odbor SPD sklenil poostriti skrb za red v kočah in vseh planinskih postojankah. Že sedaj se objavlja, da znaša v letošnji sezoni vstopnina v kočo za člana 2 Din, za nečlana 5 Din, prenočnina pa za nečlane povsodi **trikratno** članso prenočnino.

Šolski in dijaški izleti (v skupinah pod vodstvom gg. profesorjev, učiteljev itd.) plačajo polovično vstopnino in članso prenočnino, toda le, če se pravočasno prijavijo osrednjemu odboru (odnosno odboru one podružnice, ki koče oskrbuje), da more leta oskrbnika koče obvestiti. Poedini dijaki ali skupine nimajo posebnih olajšav. Člani *ferijalnega Saveza* plačajo članske pristojbine.

Žena - nečlanica ima le tedaj članske olajšave, dokler potuje skupno z možem - članom. Sama, odnosno brez njegovega fizičnega spremstva, tudi z njegovo legitimacijo nima članskih olajšav, marveč plačuje nečlanske pristojbine. Isto velja za nečlane sinove, hčere, kadar niso v fizičnem spremstvu očeta - člana (matere - članice).

Pričetkom sezone se objavljajo ta navodila z dostavkom, da slede v kratkem še podrobnejša v varstvo neobhodno potrebne discipline v kočah. Oskrbniki(-ice) dobe istotako striktne ukaze ter se uvede obširnejša kontrola, da se odpravijo številne dosedanje pritožbe. Predvsem pa prosimo gg. planinske tovariše, da i na železnici i v kočah sami pazijo na red, dostoinost in obzirnost. Alkoholikom in razgrajačem napovedujemo boj!

Gospodarstvo.

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

V nedeljo se je vršil na Bledu občni zbor Zveze gremijev in zadrug. Udeležilo se ga je 86 delegatov gremijev, ki je zastopalo 8000 trgovcev.

Posnemamo nekaj podrobnosti iz zanimivega tajniškega poročila.

V minulem letu je nastopila preorijentacija našega poslovnega sveta iz razmer deflacije v stabilnejše razmere. Število prijav trgovinskih obrtov pada, ker se izločajo nepoklicni trgovci iz trgovine, kar povzroča zlasti draginja kreditov, rastoča režija, poslovna stagnacija in pa vedno intenzivnejša kontrola s strani gremijev.

Zvezna akcija za povišanje vrednostne meje za kompetenco okrajnih sodišč v trgovskih sporih je imela uspeh. V prometnem oziru je predložila Zveza ministrstvu spomenico glede potrebe podaljšanja nakladalnih in razkladalnih rokov, računanja kilometrov, dalje glede dopustitve reekspedicij, kateri je ministrstvo ugodilo. Povišane železniške tarife so hudo prizadele našo razpošiljalno trgovino, radi česar je nujno potrebna revizija sedanjega tarifa. Na konferencah v Trstu je bil dovoljen za tranzitni promet preko prog v Sloveniji 30% popust napram našim lokalnim tarifom, kar vzbuja radi zapostavljanja interesov naše domače trgovine upravičeno ogorčenje. Ker s Sušakom še sedaj nimamo tarifnih zvez in ker tam še vedno niso urejene razmere, da bi mogel naš promet preko tega pristanišča, se steka skoro ves naš promet v Reko. Zveza je po svojem delegatu tudi udeležena pogajanj v Beogradu z Italijo.

Splošni del trgovinske pogodbe z Italijo je že končan in obsega v bistvu, le z nekaterimi utesnitvami, isto, kar je določala že dosedaj veljavna pogodba med kraljevino Srbijo in Italijo iz leta 1907, odnosno konzularna pogodba iz leta 1879. Po tej pogodbi bo Italijanom dovoljeno naseljevanje pri nas, le nakup zemljišč in nepremičnin v pasu 50 km od meje bo vezan na odobrenje vojnega ministrstva. Tudi bo Italijanom dovoljeno izvrševanje obrtov, trgovine in industrije pri nas, če zadostijo v tuzemstvu veljavnim predpisov in zahtevam.

Končno izraža tajniško poročilo začudenje, da obrtna oblast ni uvaževala upravičenih razlogov, iz katerih so uvidevnejši gremiji določili višjo inkorporacijsko pristojbino za inozemce, tembolj, ker je srečati tudi v inozemstvu take ukrepe napram inozemcem.

Tržna poročila.

Zagreb, 28. maja. *(Tedenski sejem.)* Dovoz je bil srednji. Sejem so posetili tudi italijanski trgovci, ki so pa malo kupovali. Notirali so: Biki 12.5—14, voli I. 15—16.5, II. 12.5—14, III. 11—13, junci I. 13.5—14, II. 11.5—12, telice I. 12.5—14, II. 11—13. krave I. 11—13.5, II. 9—10, III. 8—9, teleta 12.5—13.5, tovorni konji 10—13.000, težki 7—8000, lahki 8—8500, kmet. 4500—5000, lahki vozni konji 4500—5500, srednji 5500—6500, težki kmetski 10—12.000, žrebci lahki 15—18000 Din za glavo. Konji za klanje 2.5—3 Din za kg žive teže, nepitane svinje 16.5—17.5, pitane 15—16.5, prašički do 1 leta 17.5—22, nad 1 leto 16—17. Neprešano seno I. 100—125, II. 80—100, detelja 130—150, lucerna 130—175, slama za krmo 112—125, za steljo 75—100 Din za cent.

Praga, 27. maja. (Mesni trg.) Kozliči 6—12, teleta 10—13, domače svinje 10—13, poljske 13.5—14.5, danske 10—13, voli, prednji del 10—13, zadnji 12—15, biki 12—16, kravje meso 8.5—10, zadnje 10—13 češk. kron.

ŽITO.

Novi Sad, 28. maja. Pšenica (79—90 kg, 2 odstotka defektna) 302.5, ječmen 305, oves 280—285, otrobi 200, moka »00« 482.5, »0« 472.5, »2« 425—430, »5« 370—375, »7« 290—300. Tendenca nespremenjeno omahljiva. Koruza nespremenjena, promet manjši.

Budimpešta, 27. maja. (V tisočih madž. kron) 332—352.5, rž 310—315, ječmen za krmo 300—320, za pivovarne 325—345, oves 330—335, koruza 240—245. Ta dan so bili prvič napravljeni zaključki v novi pšenici za termin juli in avgust proti promptnemu plačilu 300.000—310.000 K.

DOBAVE.

× **Dobava blagajn.** Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 18. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 32 komadov blagajn (»Panzer«). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Sprejem dveh krojačev in dveh čevljarjev.** Uprava 4. zavoda za izradu voine odeče v Zagrebu sprejme dva mojstra-krojača in dva mojstra-čevljarja. Ponudbe je staviti najkasneje do 1. julija t. l. upravniku imenovanega zavoda. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Velika pevska slavnost
1. junija ob 4. pop. v vseh prostorih hotela „Tivoli“.

O zračnem prometu.

Brata Wright in Zeppelin so pred svetovno vojno l. 1908 vzbudili — prva dva s svojimi daljšimi poleti z aeroplanom, Zeppelin pa s konstrukcijo prvega vodljivega zrakoplova — ponovno zanimanje za zrakoplovstvo.

Največji razmah v letalstvu so pokazali Nemci, ki so imeli pred vojno največjo vojaško kot civilno zračno flotiljo, za njimi, a precej daleč je bila Francija. Izid svetovne vojne je tudi stvar preobrnil, danes je Francija na prvem mestu kljub silnemu dvigu drugih držav, zlasti Amerike.

Nemci so morali pri premirju l. 1918 izročiti takoj 1700 zrakoplovov, v l. 1920 so morali oddati na podlagi verzajske mirovne pogodbe skoro 10.000 motorjev, uničiti so morali vsa vojna letala in vse priprave za nje. Izvajanja verzajske mirovne pogodbe dajejo ententi možnost onemogočiti nemško konkurenco v zraku, ker razlike med vojnimi in civilnimi letali faktično ni razen oborožitve. In tu si ententa lahko razlaga n. pr. vsako letalo z motorji, ki ima visoko število konjskih sil, ali pa letalo, ki ima veliko hitrost kot vojno letalo, katerih pa Nemčija ne sme imeti. Podobno je z ostalimi premaganimi deželami. Razvija pa se danes zrakoplovstvo v Franciji, Ameriki, Italiji, Veliki Britaniji, Belgiji in Japonski.

Bili so pred vojno možje, ki so žrtvovali vse imetje za prospeh letalstva, a vendar posamezniki niso mogli odločilno dvigniti zrakoplovstvo, ker ti, ki so se žrtvovali, so bili poedinci. Med vojno pa so bila na razpolago zadostna financijelna sredstva, letalstvo se je naverjetno dvignilo. Pri praktični uporabi letalstva za promet za zavzema kronološko prvo mesto Nemčija in Italija; v Italiji je že leta 1917 obstojala redna poštna letalska zveza Rima s Sicilijo, Sardinijo in Pijemontom. Splošno pa je med vojno na praktični uporabi letal poizkušala največ Amerika, kjer je danes zračni osebni promet že sijajno razvit. Leta 1921. se je prepeljalo 275.000 potnikov na letalih. Vsa večja mesta so zvezana med seboj po letalih, ta promet pa vršijo privatne družbe. Možnost konkurence letala s parnikom kaže n. pr. dobro proga New York—Habana, ki je dolga 2500 km in katero preleti letalo v 32 urah in kar stane 250 dolarjev; parnik pa rabi za to pot tri in pol dni, a vožnja stane 150 dolar. Prometu z železnicami in parniki stavi narava nasproti svoje težkoče. Te težkoče se v zraku sicer zmanjšajo, letalo vozi direktno na svoj cilj, vendar se mora tudi kot ovira upoštevati zračni pritisk, cirkulacija zraka, torej veter, absolutna kot relativna mokrota itd.

Kjer so izkrcevališča zrakoplovov, tam so posebne naprave, ki so ponoči označene s posebnimi signali; za izkrcavanje zrakoplovov so to velike 20—40 m visoke stavbe, zgrajene v obliki širokih, prizmi podobnih stolpov. Prvo izkrcevališče za zrakoplove v večjem stilu je v Pulkamu na Angleškem. Zračni promet je bil mednarodno urejen in sicer leta 1919 na mirovni konferenci v Parizu. Politične meje držav se smejo pasirati samo na gotovih mestih. Letala smejo pristati v tujih državah samo na gotovih krajih, kjer se nato izvrši zacarinjenje. Istotako je mednarodna enotna kvalifikacija za pilote ter zaznamovanje zastav.

Kar se tiče danes zračnega prometa v Evropi, hoče zadobiti tu kot tudi v kolonijah absolutno premoč Francija. Njena zrakoplovna industrija izvaža letno objektov v vrednosti 30,000.000 frankov. Francoska zračno-prometna društva, ki vzdržujejo promet, dobivajo letno subvencije do 30 milijonov frankov. Organizirala je zračni promet izborno v vseh svojih kolonijah. V Evropi je Pariz zvezan za poštni in osebni promet z Le Havrom, Brusljem, Ženevo, Marzejem in preko Aintiba z Ajacciom na Korziki. Strassburg tvori zvezo z Nemčijo, Toulouse z Španijo ter preko nje t. j. preko Barcelone, Malage, Tangerja z Casablanco in s tem z Marokom. V srednji Evropi, zlasti v novih državah, vzdržujejo zračni promet francoske družbe. Tako je n. pr. edina efektivna zračno-prometna črta skozi Jugoslavijo črta Dunaj-Budapest-Beograd-Bukarest-Carigrad v rokah Compagnie Franco-Roumaine. Francoske družbe si hočejo zasigurati monopol na zračni promet v državah južne Amerike; s kakšnim uspehom, to bo pokazala bodočnost. Velika Britanija istotako hiti v razvoju zračnega prometa, ki je že po vseh njenih kolonijah organiziran; Anglež je bil, ki je l. 1919 preletel Atlantski ocean, Anglež je bil, ki je dosegel hitrostni svetovni rekord 341 km na uro, na Angleškem, v Londonu se je vršil lani mednarodni letalski kongres, vendar francoskega letalstva angleško niti kvalitativno niti kvantitativno ne dosega. Vsem kolonijalnim državam služijo letala sijajno za zvezo med posameznimi upravnimi središči v teritorijih brez ali s slabimi prometnimi sredstvi, in za pobijanje uporov v kolonijah. Hvaležna naloga se odpira letalstvu v opazovanju ledenih gor; to naj bi bila organizirana pomožna služba parniškemu prometu v Severnem Atlantiku. Eden največjih organizatorjev angleškega letalstva je bil znani lord Nortcliff.

Belgija, ki ima v Kongu izborno organiziran promet, nadkriljuje v delavnosti Veliko Britanijo glede njenega letalstva brez kolonij. Belgijska letala so l. 1921 prepeljala 2800 oseb, 32 ton blaga, več kot angleška zračna flotilja. Bruselj je zvezan s Parizom, Amsterdamom in Londonom. Vsi angleški dominijoni pa imajo lastne letalske, zračnoprometne družbe, pa tudi nekatere kolonije. V zadnjem času se mnogo piše o zrakoplovni zvezi Indije z Londonom in Avstralije z Londonom. Ponesrečeni polet okoli sveta l. 1922 obnavljajo Angleži letos.

Nemci imajo s centri v Berlinu in Hamburgu izborno razvit zračni promet, ki sega preko nemških mej v Kopenhagen in do tu dalje v Stockholm, v Amsterdam, Strassburg, Prago, Dunaj, Varšavo, Gdansk. Preko Königsberga je organizirana letalska zveza z Moskvo, katero vzdržuje družba z rusko-nemškim kapitalom, druga proga iz Königsberga pa križa Rigo, Reval ter se stika v Stockholmu z že omenjeno linijo Hamburg-Kopenhagen-Stockholm. Na velesejmih v Lipskem obstojajo trikratne dnevne zveze na vse strani. Draždane so zvezane s Prago, ki je zvezana z Varšavo preko Vratislave.

Centra bujno se razvijajočega italijanskega zračnega prometa sta Genova in Rim.

Japonska ima med drugim zračno zvezo s Korejo.

Splošno se letala uporabljajo za hitro pošto in za hitro prevažanje oseb, a ne v večjih množinah. Sedanjost, lahko rečemo prva dva decenija 20. stoletja sta dokazala uporabljivost in sigurnost zrakoplova in aeroplana, bodočnosti pa ostaja še odprto vprašanje: kako prevažati poljubne množine in teže?

—a—

Izpred sodišča.

PONEVERJENJE.

Revna posestnica, vračajoča se iz Amerike je sedla na Jesenicah v napačen vlak. Vsled tega je morala na Jesenicah prenočiti, kar ji je povzročilo izdatke. Ker ni imela dovolj jugoslovanskega denarja pri sebi in je železniški blagajnik sprejem ameriškega odklonil, je prišla v zadrego. Iz te zadrege si je pomagala na ta način, da si je izposodila od do takrat neznane ji sopotnice Frančiške Zgaga 200 dinarjev, kateri je »zastavila« za to posojilo dvajsetdolarski bankovec. Frančiška Zgaga ji je napisala svoj naslov in domenili sta se, da pošlje »Amerikanka« Zgagi posojeni znesek od doma po pošti, nakar ji vrne Zgaga zastavljeni bankovec istotako po pošti. Zgaga pa ni napisala pravega naslova, temveč izdala se je za Franco Zupan iz Bitnega. Zato je naravno, da so prišli posojeni dinarji — ki jih je poslala Amerikanka takoj, ko je prišla domov na fingirani naslov — nazaj. — Frančiška Zgaga se pa ni dolgo veselila lahko zasluženih dolarjev. Prav hitro so jo namreč orožniki izsledili in danes jo preganja državni pravdnik zaradi zločina poneverbe.

Fani odločno in dosledno taji, češ »ona ni bila, bila je kaka druga«. Pravi, da bo dokazala »alibi«. Seveda, ker je bila ona kritičnega dne doma, tudi ime Frančiška Zupan ne more biti pisano od njene roke. Vendar vse nič ne pomaga. Vse priče konstatirajo njeno identiteto, sodišče pa konstatira identiteto pisave.

Za enkrat ni rensirala, zakaj sodni dvor jo obsodi po § 184 k. z. radi hudodelstva v smislu § 183 k. z. na štiri mesece ječe, poostrene z enim postom mesečno. Tudi ima vrniti oškodovani posestnici znesek 1590 dinarjev, kot ekvivalent za 20 dolarjev po takratnem kurzu.

DEMENTIA POSTTHRAUMATICA IN ČAST.

»Orjunc junc!« S to psovko je zadnje čase pozdravljal že večkrat predkaznovani vrtnar Šuster pismonošo Mlakarja v Radovljici, kjerkoli sta se srečala. Ko je postalo to pismonoši že preneumno je vložil kazensko ovadbo. Šuster se je zbal kazni, zato je poskusil neko pričo pregovoriti, da bi krivo izpovedala. Posledica tega je bila, da se je moral danes zagovarjati zaradi hudodelstva goljufije po § 199a in zaradi pregreška po § 104 s. k. z., subsidijarno zaradi prestopka zoper varnost časti po § 496 k. z.

Pravi, da se ničesar ne spominja. Odkar sem enkrat padel, vpliva pijača tako name, da vse pozabim.

Sodnik: »No, pa svoj poklic kot vrtnar vendar izvršujete in nič ne pozabite?«

Obdolženec: »Oh, pa kolk!«

Sodnik: »Torej se res ničesar ne spominjate? — Povejte rajši po pravici ... bo kazen manjša!«

Obdolženec: »Ne spomnim se. Sem ga imel vselej v glavi. Sicer se pa nisva z Mlakarjem nikdar kregala. Dobra prijatelja sva bila. Špas je biv, pa neč druzga.«

Kot priča zaslišani pismonoša je druzega mnenja. On pravi, da ni bil »špas«. »Kregala se sicer res nisva, ampak, kjerkoli me je videl, me je psoval z inkriminiranimi besedami, tako, da me je bilo že kar sram.«

Dožene se, da je bil pismonoša vselej žaljen kot privatna oseba, zato odpade § 104 s. k. z.

Sodnik poskusi doseči poravnavo, kar pa se ne posreči. »Ne odpustim mu pa že ne. Nak! Da si bo zapomnil.«

Nato se obravnava o »napeljevanju k krivemu pričanju«.

Dožene se, da je dejal obdolženec neki priči: »Če boš Ti zaslišan, reci, da nisi nič slišal.« Dokaže se pa tudi, da je bil Šuster ob ominozni priliki pijan, kakor je večkrat, ker je notoričen alkoholik. Glasom zdravniškega izvida pa trpi Šuster na dementia postthraumatica ter se za dejanja, ki jih izvrši v afektu in pod vplivom alkohola ne more smatrati odgovornim.

Sodba: Šuster je kriv prestopka zoper varnost časti v smislu § 496 k. z. in se obsodi na en teden zapora, glede zločina po § 199a k. z. se pa oprosti.

JUNAK Z NOŽEM

je delavec Ludovik Lešinar. Dne 20. aprila t. l. je popival s tremi prijatelji. Pod Rožnikom je srečala ta skupina fantov drugo skupino, pri kateri se je nahajal med drugimi tudi železolivar Slavko Zvjerac. Pri tem srečanju vpraša nekdo od Lešinarjeve družbe: »Kva pa je to za ena mularija?!« Sledilo je prerekanje, ki se je končalo s tem, da je zabodel Lešinar meni nič tebi nič Zvjeraca z nožem v desno stran prsi ter ga težko telesno poškodoval, nakar so se fantje razpršili. Lešinar jo je mahnil s svojim prijateljem, poklicnim gasilcem Ludovikom Fortuno proti Ljubljani. Kmalu sta srečala policijskega stražnika, ki je Lešinarja ustavil in aretiral, zakaj fant je imel še vedno odprt nož v roki. Fortuna se je zavzel za prijatelja, zato je prije stražnik še njega. Hotel se je stražniku iztrgati, pri tem je pa stražniku raztrgal rokav. Radi tega sedi danes skupno s prijateljem na zatožni klopi. Lešinar je obdolžen težke telesne poškodbe, Fortuno pa preganja državno pravdništvo po § 93 s. k. z.

Lešinar taji, toda kot priča zaslišani poškodovanec izpove decidirano v pozitivnem smislu in ga pokoplje.

Fortuna se zagovarja, da ni bil nasilen napram stražniku, temveč se mu je hotel samo iztrgati. Tudi stražnik izpove v tem smislu in ga s tem reši.

Lešinar je spoznan krivim zločina težke telesne poškodbe v smislu § 152 in 155b in je obsojen na šest mesecev težke ječe z enim trdim ležiščem vsakih štirinajst dni. Tudi ima plačati Zverjacu 2000 dinarjev za izgubljeni zaslužek in 413 dinarjev bolniških stroškov.

25

Bilo je že pozno popoldne in Claytona je vsega žalostnega in pobitega mučila strašna negotovost, v katero smer bi šel. Sam ni vedel, naj-li še naprej išče profesorja Porterja — v tem slučaju bi se izpostavil še povečani smrtni nevarnosti ponoči — ali se pa naj vrne nazaj v kočo, kjer bi vsaj Jane Porter čuval pred nevarnostmi, ki so pretile z vseh strani.

Ni se rad vrnil brez njenega očeta. Še bolj ga je pa pretresla misel, da bi pustil deklico samo v rokah upornikov ladje »Arrov« ali pa je prepustil neznanim opasnostim džungle.

Potem si je mislil, da sta se profesor in Philander že najbrže vrnila v kočo. To se mu je zdelo še najbolj verjetno. Odločil se je torej, da se vrne in si s težavo utiral pot skozi grmovje, v smeri, kjer je mislil, da najde kočo.

Tarzan je presenečen opazil, da je mladi mož krenil proti Mbongini vasi. Ni mu šlo v glavo to početje, ker je bil prepričan, da gre svoji lastni propasti v naročje.

Sicer pa sploh ni razumel tujčevega obnašanja, ker bi se vendar nihče ne drznil s slabim kopjem v vas črncev, posebno, ko je ravnal še s tem orožjem tako nespretno, da se je takoj pokazalo, da mu ni vajen.

Tarzan je bil ves iz sebe, ker je bil uverjen, da bo tujec kaj kmalu plen divjih zveri, če kmalu ne dospe k zalivu.

Toda evo že leva Numo, ki se je plazil za belim možem in bil le še par korakov oddaljen od njega.

Clayton je čul na svoji desni strani pregibanje zverine in že je zadonelo v večerno tišino strašno levje rjovenje. Mož je obstal, pripravil kopje in strmel v grmovje, odkoder so prihajali glasovi. Že so se zgoščale sence in tema je naraščala.

»O bog, umreti tu sam — v zobeh divje zveri, čutiti v obrazu njen gorki dih in njegovo šapo na prsih! Biti živ raztrgan!«

Ob teh mislih se je Clayton stresel.

Trenutek je bilo vse tiho; Clayton je le po rahlem šumu v grmovju sklepal, da se tam nekaj giblje. Lev se je pripravljal na skok. Končno je uzrl Clayton dvajset korakov pred seboj dolgo prožno telo in rmenorjavo glavo močnega grivastega leva. Zver se je s telesom pritiskala k tlom in pazno oko je komaj opazilo njene zgibe. Ko so se Claytonove oči srečale z njenimi, je previdno spodvila zadek.

Moža se je polotil smrtni strah; niti kopja se ni upal vreči, niti bežati.

Tedaj je zaslišal šum v drevesu nad seboj. Nova nevarnost! si je mislil, — toda pogleda ni obrnil od rmenozelenih oči. Čul je šum kakor bi zapela raztrgana struna in v istem trenutku je videl, kako je rmeno kožo prihuljenega leva zadela puščica.

Rjoveč od strahu in bolečine je skočila žival pokonci. Clayton se je opotekel v stran. Ko se je zopet ozrl za kraljem živali, se je prestrašil prizora, ki se je nudil njegovim očem. V istem hipu, ko se je lev zopet pripravil na naskok, je skočil velik nag človek z drevesa, skoro naravnost na levji hrbet.

Z bliskovito naglico se je z mišičastimi rokami oklenil orjaškega tilnika in dvignil veliko žival od tal, kakor bi imel ubogega psa v rokah. Lev pa je tulil in otepal s prednjimi šapami po zraku.

Ta prizor sredi somraka afrikanske džungle se je Agležu za zmirom vtisnil v spomin.

V možu pred seboj je zrl poosebljeno popolnost in orjaško moč. In vendar ni odločala o izidu boja z veliko mačko moč mišic, ker so bile njegove mišice vendarle slabejše od Numinih. Vsa premoč moža je tičala v njegovi gibčnosti, njegovem razumu in njegovem dolgem nožu.

Z desnico je objel levov tilnik, dočim je z levico neutrudno porival nož v nezavarovano mesto pod levo ramo. Besna zver se je vzpela pokonci, da je stala na zadnjih nogah in se v tej nenaravni poziciji zaman otresala Tarzanovega objema.

Če bi se boj podaljšal še za par sekund, bi se gotovo drugače končal; toda vse se je zgodilo tako hitro, da si lev še opomogel ni od presenečenja, pa se je že mrtev zgrudil na tla.

Potem se je čudna postava, ki ga je premagala, odločila od trupla, sklonila lepo glavo nazaj in zarjula z istim strašnim krikom, ki je Claytona prej tako prestrašil.

Pred seboj je zrl mladega moža, ki je bil prikrit le z malim predpasnikom, imel barbarska okrasja na rokah in nogah in na čigar prsih se je blestel dragocen medaljon, z demanti obložen.

Mož je vtaknil lovski nož v nožnico, in pobral tul in lok, ki ga je odložil, ko je napadel leva.

Clayton je nagovoril tujca po angleško. Zahvalil se mu je za njegovo junaško pomoč in mu čestital za tako čudovito moč in gibčnost; toda odgovora ni dobil. Tarzan ga je le gledal in skomignil s svojimi orjaškimi ramami, kar je lahko pomenilo, da ta njegova usluga ni vredna besede ali pa, da ga ni razumel.

Divjak — kakor ga je smatral Clayton — je komaj obesil tul in lok na ramo, ko je še enkrat potegnil nož iz nožnice in izrezal par lepih kosov mesa iz leva. Potem je počenil in pričel jesti, ter povabil še Claytona.

Očividno mu je izborno dišalo, ker so se njegovi beli zobje žurno ugrezali v rdeče meso. Clayton pa ni mogel deliti te gostije s svojim gostiteljem. Nekaj časa ga je gledal in tedaj se je spomnil, da je to najbrže opica Tarzan, čigar list so našli dopoldne na vratih koče.

Potem pa govori vendar angleško!

Clayton je torej poskusil še enkrat z angleščino, toda odgovor, ki ga je dobil, je bil podoben brbljanju opic, pomešan z renčanjem divjih zveri.

Ne, to ni bil opica — Tarzan, saj ni razumel niti besede angleškega.

Ko je bil Tarzan s svojim obedom gotov, je vstal, pokazal v čisto drugo smer kakor jo je pa Clayton imel in šel naprej.

Clayton je bil ves zmeden in se obotavljal slediti mu, ker je mislil, da ga bo zapeljal še globlje v gozd; ko je opičji človek opazil njegov dvom, se je vrnil, ga prijel in vlekel za seboj, dokler se ni uveril, da je Clayton razumel njegov namen. Ta mu je zdaj tudi voljno sledil.

Angež je mislil, da je ujetnik in da mu pač ne preostaja drugega, kakor ubogati divjaka. S težavo se je rinil skozi džunglo. Noč je že bila vsenaokrog in v gošči je bilo slišati stopinje mehkih šap, pokanje vej in krike divjih živali.

Gumi za cepljenje trt
Peronospora cevi, jamčeno novo blago kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.
Zahtevajte cenike. Važno za trgovce.
Tovarniška zaloga:
Zdravko Krajnc - Celje.

MALI OGLASI
Cena oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davščino vred.
Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Prodam

Krožna žaga
(Zirkular) z medenimi ležišči, malo rabljena se po nizki ceni proda. Ogleda se lahko vsak dan pri Josip Ban, trgovec, Sv. Pavel, Sav. dolina.

Larousse élémentaire illustré, **Larousse** de poche, **Larousse** dict de la langue franç.
vse vezano, proda za nizko ceno Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg štev. 8.

Lepa vrtnarija
s celim inventarjem, na jako prometnem kraju v Mariboru se radi bolezni ugodno proda. Stanovanje takoj na razpolago. Poizve se pri g. Andrej-u Sošič-u, Maribor' Trdinova ul. št. 3.

Mala hiša
s kletjo in vrtom se proda v Mostah pri Ljubljani za ceno Din 70.000·— Naslov pri upravi lista.

„Das Buch der Liebe"
od Strindberga in razne prirodoslovne publikacije se dobijo za nizko ceno v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Prodajam drva
a kurjavo (odrezki od žage in parket) in žaganje od trdega lesa dokler traja zaloga po znižani ceni. Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Spalno sobo
in kuhinjo, popolnoma novo elegantno, prodam. Kje, pove uprava „Narodnega Dnevnika"

Kupim

Bukovno oglje la kakovosti
kupuje stalno družba „Carbonaria" v Kočevju, ter plačuje isto vedno po najvišjih dnevni cenah. Imenovana družba išče proti proviziji tudi v posameznih produkcijskih krajih bukovega oglja staine zanesljive nakupovalce in zastopnike. Ponudbe na naslov: Družba „Carbonaria", Kočevje

Krojaško pupo
dobro ohranjeno, kupim takoj. Ponudbo s ceno na naslov: Jakob Mandeljc, krojaški mojster, Bohinjska Bela.

Kupujem okrogel les
(hlode) za žago od vseh vrst listnatega drevja posebno hrast in bukov vedno vsako množino po najvišjih dnevnih cenah. Ozira se le na ponudbe z navedbo cene, množine in kvalitete franko vagon nakladalna postaja. Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Službe

23 letni mladenič,
vojaščine prost, zmožen vsakega pisarniškega dela, prosi kakršnokoli službo tudi izven Ljubljane. Cenjene ponudbe pod »Solidno« na upravo Nar. dnevnika.

Skladiščnik,
event. trg. sotrudnik za špecerijsko stroko, vojaščine prost, išče primernega mesta najraje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravo lista pod šifro „Agilen".

Amaterfotografi, pozor!
Amaterfotografi dobe lep postranski zaslužek. Ponudbe na upravo pod „Umetni zavod".

Gospodinja
išče primerne službe, najraje pri starejšemu samskemu gospodu. Gre tudi k vdovcu z 1—2 otrokoma. Nastop takoj. Cenj. ponudbe pod šifro »Varčna gospodinja« na upr. tega lista.

2-3 mizarske pomočnike
boljše moči, sprejme takoj Ivan Leskovar, mizar v Trbovljah.

Knjigovodja,
verziranega, neoženjenega išče denarni zavod na deželi. Naslov pove uprava lista.

Trgovski vajenec
se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri Josip Langeršek v Marenbergu. Učna doba 3 leta, hrana in stanovanje v hiši.

Stanovanja

Stanovanje!
Mizarski pomočnik, oženjen brez otrok, soliden in priden v svoji obrti, išče stanovanje z eno sobo in kuhinjo v Ljubljani ali bližini mesta. Pripravljen bi bil v ta namen, da bi eventuelne popravke (mizarske stroke) vse sam popravil. Cenj. ponudbe prosim pod „Ivan" Ižanska cesta 28, Ljubljana.

Gospodična
išče malo sobico ali kuhinjo v mestu. Odgovori pismeno pod šifro „Mirna" na upravo lista ali ustmeno istotam.

Mesečno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo v sredini mesta išče gospodična. Ponudbe pod šifro „Mesečna soba" na upravo lista.

Dopisi

Samski mladenič,
27 let star, prikupljive zunanjosti, z nekaj premoženjem išče značajno deklico ali vdovo v svrho poznejše ženitve. Ponudbe pod šifro „Ženitev" na upravo lista.

Mladenič
navdušen turist išče znanja z mlado, življenja polno gospodično, ki hrepeni po planinah. V slučaju sporazuma bi pohitela skupaj na izlete. Ponudbe na upravo lista pod šifro „Ljubitelj planin"

Razno

30.000 Din
posojila proti visokim obrestim na prvo mesto išče trgovec v svrho razširjenja podjetja. Ponudbe pod »Sigurno posojilo« na upravo lista.

Mali oglasi imajo uspeh.

Hišne potrebščine
emajlirano težko posodo znamke „Goliath" in lažje vrste, češkoslov. proizvoda, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo se kupi najceneje in najbolje pri tvrdki
A. Vicel,
Maribor, Glavni trg št. 5

Košnjo trave
za letošnje leto bo prodajal IVAN KNEZ iz Ljubljane na javni dražbi v nedeljo, dne 1. junija ob 2. uri popoldne pri Ančnikovem kozolcu v Sp. Šiški.

Lep, črn premog
s 4—5000 kalorij, franko Ormož tona á Din 300 prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 1.

Ponujamo in promptno dobavljamo:
20 vagonov 7 kg tračnic s spojkami
30 vagonov 9·5 kg tračnic s spojkami
15 vagonov 12 kg tračnic s spojkami
Akcijonarsko društvo za saobrać. i željezn. potrebe,
Zagreb, Draškovićeva 25 Skladište: Zagreb-Černomerec
Telefon 3-81 --- Brz. adr.: „AFEB"

Zvezna tiskarna in knjigarna
Wolfova ul. 1 **v Ljubljani** Marijin trg 8
Izdeluje vsakovrstne tiskovine, knjige, brošure, poslovne knjige, bloke, note, tabele, vstopnice, razglednice, naročilne knjižice, lično, hitro in po konkurenčnih cenah.
Moderna knjigoveznica.

SENZACIJONALNA NOVOST
je krasna mapa, v kateri naš priznani strokovnjak **prof. Albert Sič** nudi slov. javnosti pod vodilnim naslovom **„Slovanski narodni slog"** prekrasne motive naših domačih domov in pestro narodno notranjo opremo kmečkih hiš.
V prvi mapi:
„Kmečke hiše in njih oprava na Gorenjskem"
je zastopan škofjeloški in kranjski okraj. Take zbirke Slovenci doslej še nismo imeli in opozarjamo cenj. občinstvo, da si omisli to velezanimivo in zelo posrečeno delo.
Cena mapi na papirju Din 90·—, v luksuzni izdaji na tankem kartonu z ovitkom **Din 140·—.** Dobi in naroča se v založbi **Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, Marijin trg št. 8.**